

פרשת בהר	
<p>וידבר יי' אל משה בהר סיני לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו' רבי אלעזר פתח (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה¹ היא העולה² וגו' האי קרא בכ"י אוקימנא³ דהיא סלקא⁴ ומתחברא במלכא קדישא בזווגא שלים⁵ היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו'</p>	<p>וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו', רבי אלעזר פתח "זאת תורת העולה היא העולה וגו'" פסוק זה בכנסת ישראל בארנו, שהיא עולה ומתחברת עם המלך הקדוש בזווג שלם. "היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו'".</p>
<p>ת"ח כיון דעאל ליליא⁶ ותרעין סתימין⁷ דינין תתאיין⁸ מתערין⁹ בעלמא ואזלין ושאיין¹⁰ חמרי¹¹ ואתני וכלבי¹² חמרי הא אוקימנא¹³</p>	<p>בא וראה כיון שנכנס הלילה והשערים סתומים, הדינים התחתונים מתעוררים בעולם והולכים ומשוטטים</p>

¹ מדבר בזמן הגלות שהמלכות בלילה מלאה דינים וז"ש תורת שהיא מלכות שעלתה מבריאה לאצילות (מ"מ).

² לפי הפשט יקשה שכיון שאין עולה באה אלא של זכר אם כן למה נקרא בשם נקבה, דאין לו ענין לא לבהמה הנקרבת שהוא זכר ולא לשם הכולל שהוא קרבן, ולכן אמר שירמוז לכנסת ישראל שבסגולת קרבן זה היא עולה לשמי מרומים כמ"ש בפרשת צו כו ע"א, שסודה התעלות העולמות עד אין סוף, והיא מתעלה עד אבא שה"ס המחשבה שבה מתבררים הברורים (רמ"ז).

³ היינו בריש פרשת צו (רמ"ז).

⁴ היחוד אל הת"ת והמלכות על שני דרכים: הא', שיעלה המלכות למעלה אל הת"ת. והב', שירד הת"ת למטה אל המלכות. והטעם כי כשהמלכות יש לה זכויות ומ"ן היא עולה אל הת"ת ואז היחוד שלם. אמנם בהיות שהמלכות אין לה כדי לעלות יורד הת"ת אליה ואז היחוד למטה ואינו שלם שיתעוררו כמה מהחצונים לתבוע חלקם באומרם שאין זכות אל היחוד (אור יקר). ממקומה בהיכלות דבריאה היא סלקא לאצילות (רח"ו).

⁵ דהיינו זווג שלים שהוא באורך כל קומת זעיר וזה נקרא זווגא שלים א"נ זווגא שלים הוא זווג פנים שהוא להוליד נשמות כי בזמן שהבהמ"ק קיים היתה תמיד רחל כשיעור כל קומת זעיר פב"פ וז"ש בזווגא שלים (רח"ו).

⁶ עכשיו בגלות (רח"ו). ור"ל בגלות תרעין סתימין בלילה ודינין מתערין, וכו' אבל בזמן שביה"מ קיים אין חילוק בין יום ובין לילה שהקלי' בטיילה אפילו בלילה (מ"מ). ענין זה מובן עם מ"ש בפרשת צו הנז"ל (כו ע"ב), שהקרבן הוא בסוד אדם ובהמה, כי בו מושפעים פנימיות וחיצוניות העולמות, אבל שפע הפנימיות עיקרו ביום ושל החיצוניות עיקרו בלילה כי אז הוא זמן שירת המלאכים, וגם אז החיצונים מתעוררים ליקח חלקם מאינן תרבין ושמוננין כנזכר שם, שהרי ביום נעשה העיכול העיקרי ונשאר ללילה העכירות היותר גס, ומן החשוב שלו ניזונים העולמות ומן העכור יזונו החיצונים. ובכלל אומרו כי ביום היה הברור בבחינת אדם ולכן הוצרך למעשה, ובלילה הברור בבחינת ב"ן ויש בו פנימיות דהוי"ה וחיצוניות דאלק"ם בסוד (איוב א ו) בני האלהים (רמ"ז).

⁷ שערי היכלי הקדושה והוא הנק' אצל חז"ל נעילת שערי שמים והכוונ השאין אור עליון ושפעו נשפע לתחתונים משום עילה לשום עלול כלל (אור יקר). של ג"ע העליון (רח"ו). פי' שערי גן עדן העליון ששם ההיכלות והם נסגרים בלילה עד חצות לילה כנזכר בפרשת פנחס (זהר הרקיע).

⁸ אותם שחוץ להיכלות והם הקלי' (אור יקר).

⁹ כדמסיק, שיש מתעוררים לבד ויש אזלין ושאיין (אור יקר). משמע מהכא שאתני וכלבי גם הם אזלין ושאיין ובסמוך אמר וכלבי ואתני לא שאטן ולא אזלין וכו' מש"כ ואזלין ושאיין קאי על מ"ש דינין תתאיין ופי' שאותם הדינים אזלין ושאיין ולכן אמר חצות שנתעוררו הרחמים אמ רבסמוך ודינין תתאיין אתכנשו בנוקביהו, משמע שתחלה דינין תתאיין הוו אזלין ושאיין ובחצות אתכנשו בנוקביהו ומ"ש וחמרי ואתני וכלבי ר"ל שמתעוררים שלשה מינים אלו בתחלת הלילה ומפרש סדר עניינם (מ"מ).

¹⁰ חמו"ר הוא זכר דקליפה זו וכו', ואתון הוא הנוק' שלו, והכלב ה"ס מ"ן דידה כנגד שם ב"ן שה"ס מ"ן דנוק' קדישא וכו'. והנה קליפות אלה אזלין ושאיין, פי' באות ועולות משפל עומקן אל עולם זה, אבל כת החמורים בראותם כי אין איש בביתו רוצים למשול, אך של הנוק' עומדת ומצפה שישתמשו בה החטאים כבלעם וחביריו (רמ"ז).

¹¹ משמרה ראשונה חמור נוער (רח"ו).

¹² הם סוד עשרה חמור ועשר אתונות משמרה ראשונה והכלבים עזי נפש משמרה שניה (אור יקר).

¹³ הם ההולכים ושאיין והם סוד רוח הטומאה שמהם מתפשטים בלילה להזיק (אור יקר).

<p>וכלבי ואתני לא שאטן¹ ולא אזלין אלא בהו עבדי הרשיא לבני נשא כגון בלעם</p>	<p>חמורים ואתונות וכלבים. חמורים, הרי בארנו. וכלבים ואתונות לא משוטטים ולא הולכים, אלא בהם עושים כשפים לבני אדם כמו בלעם.</p>
<p>ואוקמוה כדין² כל בני עלמא ניימיין³ ומזבח תתאה⁴ דלבר אתוקד⁵ בפלגות ליליא אתער רוח צפון ומההוא⁶ מזבח תתאה נפיק⁷ שלהובא דאשא ותרעין אתפתחו⁸ ודינין תתאיין⁹ אתכנשו בנוקבייהו¹⁰ וההוא שלהובא¹¹ אזיל ושאט ותרעין דג"ע אתפתחו¹²</p>	<p>ופרשוה, אז כל בני העולם ישנים, והמזבח התחתון החיצון שורף בחצות הלילה, מתעוררת רוח צפון, ומאותו המזבח התחתון יוצאת שלהבת אש, והשערים נפתחים והדינים התחתונים מתכנסים לנקבים שלהם, ואותה שלהבת הולכת ומשוטטת, ושערי גן עדן נפתחים.</p>
<p>עד דמטי (נ"א צפרא) ההוא שלהובא¹³ אתפלג לכמה סטריין דעלמא ועאל</p>	<p>עד שמגיעה (הבוקר), אותה השלהבת ומתחלקת לכמה צדדים של העולם, ונכנסת</p>
<p>קח/א</p>	
<p>תחות גרפוי דתרנגולא¹⁴ וקארי כדין קב"ה¹⁵ אשתכח בין צדיקייא וכ"ו¹⁶ משבחה ליה¹⁷ לקב"ה עד דאתי צפרא¹⁸</p>	<p>תחת כנפי התרנגול והוא קורא, אז הקדוש ברוך הוא נמצא בין הצדיקים, וכנסת ישראל משבחת את הקדוש ברוך הוא, עד שמגיע הבוקר.</p>
<p>כיון דאתי צפרא אשתכחו משתעין ברוא</p>	<p>כיון שמגיע הבוקר נמצאים מספרים</p>

¹ לא שטאן, אלא מתעוררים לבד לתת כח אל הכשוף כדמפרש ואזיל כגון בלעם שנודע שעיקר פעולתו היתה באתונו כדפירשו רז"ל, וכתוב לינו פה הלילה, שבתחלת לילה עד חצות היתה עיקר ידיעתו כדפי' הכתוב ויבא אלהים אל בעלם (אור יקר).

² בשעת נעילת השערים (אור יקר).

³ הכוונה שטועמים טעם מיתה שהמיתה שולטת באותו הזמן (אור יקר). כי הנפשות עולות למעלה כל אחת כפי מעלתה ומדרגתה (רמ"ז).

⁴ מלכות (רח"ו).

⁵ בסוד אברי סופדרים הנאכלים כל הלילה והעשן נוטה לצד צפון, ואפשר דהיינו נמי אתוקד מדין הגבורה להשפיע לחצונים (אור יקר). "ואתוקד" שהגבורות חזקות בה (רמ"ז).

⁶ נ"ל הדברים האלה דקאמר ומההוא מזבח וכ' הם פ' אתערות רוח צפון כי יראה בו התעוררות גבורה דמ"ן והיינו שלהובא דאשא (רח"ו). ונלע"ד שיש לפרש אתער רוח צפון הם ה"ג דאיאמ ומ"ש ומההיא מזבח וכ' נטיק שלהובא דאשא הם ה"ג שביסוד דנוק' שעולים בסוד מ"ן (מ"מ).

⁷ בחצות לילה רחל יורדת לבריאה (רמ"ז).

⁸ השערים שהם מצד אלו השבמלכות שואמרות עתה שירה והיינו פתיחת שערי בתי כנסיות הנק' אש נוגה בחצות הלילה (אור יקר).

⁹ הם החצונים ואין פחד מהם שהם נכנסים בנוקבייהו (אור יקר).

¹⁰ שהוא נוק' דתהומא רבא שבצד צפון, ולכך נפתחים השערים (אור יקר). ואז הדינים התחתונים אתכנשו בנוקבייהו, מפני פחד ה', וידוע שיש נוק' דתהומא סתם ונוק' דתהומא רבא, ולכן ירמוז ריבוי דנוקבייהו (רמ"ז).

¹¹ הוא כח גבריאל המלאך שהוא מצד הגבורה ויונק אז מהמלכות ויונקת מצד צפון (אור יקר). הוא התפשטות ההארה של הזווג (רמ"ז).

¹² כדי שיבא דודי לגנו להשתעשע בנשמות הצדיקים, ואפשר היות פתיחתו על ידי כח גבריאל המלאך (אור יקר). הוא גן עדן העליון שהוא בסוד לאה. אי נמי סוד הבריאה שהוא גן עדן העליון (רמ"ז).

¹³ כדי לתת כח בבריאות התחתונות הם השרים הממונים על התרנגולים להתפשט כפי רבויים בעולם (אור יקר).

¹⁴ גבריאל (רח"ו). הוא תחת בחי' חסד וגבורה שלו שהוא בחי' הת"ת שמשם ולמטה סוד הלהב הנזכר (רמ"ז).

¹⁵ ת"ת (אור יקר). פי' יעקב שמשעשע בתורת הצדיקים שעולים בסוד מ"ן בלאה (מ"מ).

¹⁶ רחל (רח"ו).

¹⁷ בסוד אלהים אל דמי לך ובסוד איה אלוה עושי כו' (רח"ו).

¹⁸ בתשלום השחר (רח"ו).

<p>חדא ואית לה נייחא בבעלה הה"ד על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו' עד הבקר דהא בצפרא¹ דינין ושללהובין אשתככו וכדין אתער אברהם² בעלמא ונייחא הוא דכלא³</p>	<p>בסוד אחד, ויש לה נחת עם בעלה, זהו שכתוב על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו' עד הבוקר, שהרי בבוקר הדינים והשללהבות שוככים, ואז מתעורר אברהם בעולם, והיא מנוחת הכל.</p>
<p>ת"ח כיון דעאלו⁴ ישראל לארעא לא אשתכחו בה דינין תתאיין⁵ וכ"י⁶ הות בה בנייחא⁷ על כנפי דכרובים כמה דאתמר⁸ דכתיב צדק ילין בה כדין הוות לה נייחא מכלא⁹ דהא ישראל לא ניימין עד דמקרבי קרבנא דבין הערבים ואסתליקו דיניין⁹ ועולה הוה אתוקד¹⁰ על מדבחה וכהן הוה לה נייחא מכלא ולא אשתכח אלא אתתא בבעלה הה"ד כי תבואו וגו' ושבתה הארץ נייחא ודאי ושבתה הארץ שבת ליי¹¹ שבת ליי¹² ממש</p>	<p>בא וראה, כיון שנכנסו ישראל לארץ לא נמצאו בה הדינים התחתונים, וכנסת ישראל היתה בה במנוחה על כנפי הכרובים, כמו שנאמר שכתוב "צדק ילין בה", אז היה לה נחת מהכל, שהרי ישראל לא ישנים עד שמקרבים את הקרבן של בין הערבים, ומסתלקים הדינים, והעולה היתה בוערת על המזבח, ואז היה לה נחת מהכל, ולא נמצא אלא אשה עם בעלה, זהו שכתוב "כי תבואו וגו' ושבתה הארץ" מנוחה בודאי. ושבתה הארץ שבת לה, שבת לה' ממש.</p>
<p>תו פתח¹³ ר' אלעזר כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד וגו' בגין דכל בר ישראל דאתגזר דאית ביה רשימא קדישא¹⁴ אית ליה נייחא¹⁵ בשמטה דהא דיליה הוא ההוא שמטה לנייחא ביה ודא אקרי שבת הארץ ודאי חירו אית בה</p>	<p>עוד פתח רבי אלעזר "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד וגו'" משום שכל בן ישראל שנמול שיש בו רושם קדוש יש לו מנוחה בשמיטה, שהרי שלו היא אותה שמיטה לנוח בה, וזו נקראת שבת הארץ ודאי. חרות יש בה, מנוחה בה,</p>

1 כל עוד שיש שליטת לאה יש ממשלה לדינים בבחינות שונות, עד עלות השחר שהוא שחרות דלאה, רצועה שחורה (רמ"ז).

2 סוד אילת השחר חוט של חסד (רח"ו). ה"ס הארת יסוד אבא שה"ס השמש, ואז בכח התפילות עולות גם ט' ספירות שירדו בשחר כשעלה הכתר דרחל (רמ"ז).

3 פי' דצדיקים דקב"ה ושכינתיה דכחות הדין הקדושים לכלם נחת רוח ביחוד (אור יקר). ר"ל לכל פרצוף רחל, שאז נבנית בקומתה ומזדווגת עם יעקב בסוד החסדים, וגם אז הגבורות נוחות כי כל חפצן למיתוק בסוד (בראשית ג, טז) והוא ימשול בך (רמ"ז).

4 כל הנזכר הוא דוגמא ממש אל מה שיאמר, כי כמו שבסתם כל לילה רחל עומדת באחור כך היתה כל זמן שהיו ישראל במדבר, וכשנכנסו לארץ אז חזרה פנים בפנים (רמ"ז).

5 הם כחות הקלי' שאינם בארץ ישראל כלל (אור יקר).

6 נ"ל לגרוס הות יתבא בנייחא ור"ל בארעא הנז' (רח"ו).

7 "בטיחה" יושבת לבטח שאין מחריד מפני שאין שועלים מחבלים כרמים (אור יקר).

8 פי' אפילו מהדינים סתם קדושים והטעם שהיא היתה לעולם מזדווגת עם בעלה (אור יקר).

9 ע"י קרבן בין הערבים היתה מדת יצחק מתמתקת ודיניה נמתקין והיא ג"כ גורמת היחוד (אור יקר).

10 היינו בכח האש נמצאת הגבורה גורמת היחוד ונמצא לעולם אתתא בבעלה אם בבוקר ואם בערב (אור יקר).

11 שבת, מלכות. לה, ת"ת (רח"ו).

12 עי' אריכות בזהר הרקיע.

13 נראה שכוונתו לתת טעם ליציאת העבד בשנה השביעית לעבדותו ולא בשמיטה הכוללת על דרך שיוצא ביובל. ולזה אמר בגין דכל בר ישראל וכו', והענין הוא שהנה כל יסוד מושרש במלכות שלכן נקראת כנסת ישראל, שכולם כנוסים בתוכה (רמ"ז).

14 כי צדיק שהוא סוד הבריץ תוצדק שהוא סוד שמיטה תמיד כחדא אזלין מי שיש לו ברית יש לו שבת כי שבת' ונייחא כחדא (רח"ו).

15 בסוד היות לו חלק ביחוד כדפי' לעיל בשמיטה בבחי' המלכות בהיותה כלולה משבע מדות וכן נקראת בת שבע ומטעם זה באיזו יחוד של כל יום ויום אין בו נייחא עד בא סוד ייחוד שמיטה דהיינו שעבד שש שנים שנתייחד ו' ואח"כ למנין שנותיו עולה בשמיטה נח בה בייחוד (אור יקר). כי צדיק שהוא סוד הברית וצדק שהוא סוד שמיטה תמיד כחדא אזלין, מי שיש לו ברית יש לו שבת כי שבתה ונייחא כחדא (רח"ו) – מ"מ.

<p>נייחא בה כמה דשבת נייחא הוא דכלא הי"ג שמטה נייחא דכלא נייחא הוא דרוחא וגופא¹</p>	<p>כמו ששבת היא מנוחת הכל, כך גם השמיטה היא מנוחת הכל, מנוחה היא של רוח וגוף.</p>
<p>ת"ח ה' נייחא הוא דעלאי ותתאי בג"כ ה' עלאה² ה' תתאה נייחא דעלאין נייחא דתתאין ה' עלאה שבע שנים שבע פעמים ה' תתאה שבע שנים בלחודדיהו דא שמטה ודא יובלא³</p>	<p>בא וראה (אות) ה' היא מנוחת העליונים והתחתונים, לכן ה' עליונה ה' תחתונה, מנוחת העליונים מנוחת התחתונים. ה' עליונה שבע שנים, שבע פעמים. ה' תחתונה שבע שנים בלבדן. זו שמיטה וזה יובל.</p>
<p>וכד מסתכלין מלי כלא חד בג"כ ושבתה הארץ בה הוא נייחא דארעא אצטריכו עבדי נייחא ובג"כ ובשביעית יצא לחפשי חנם מהו חנם דלא יהיב למאריה כלום אלא דא רזא הכי אוליפנא כתיב זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא ברכה דלא הוה עלנא במצרים עול דלעילא</p>	<p>וכשמסתכלים בדברים הכל אחד, לכן ושבתה הארץ, באותה מנוחת הארץ צריכים העבדים מנוחה, ולכן "ובשביעית יצא לחפשי חנם". חנם, מה זה חנם, שלא נותן לאדונו כלום, אלא סוד זה כאן למדנו, כתוב "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם", בלי ברכה, שלא היה עלינו במצרים העול שלמעלה.</p>
<p>ת"ח עבדין פטורין⁴ מעול מלכותא דלעילא וע"ד פטורין מן המצות מאי עול מלכות שמים אלא כהאי תורא דיהבין עליה עול בקדמיתא בנין לאפקא מניה טב לעלמא ואי לא קביל עליה ההוא עול לא עביד מדי</p>	<p>בא וראה עבדים פטורים מעול המלכות שלמעלה, ולכן פטורים מן המצוות. מה זה עול מלכות שמים, אלא כאותו שור שנותנים עליו עול בהתחלה, כדי להוציא ממנו טוב לעולם. ואם לא מקבל עליו אותו עול, לא עושה דבר.</p>
<p>הכי נמי אצטריך ליה לב"ג לקבלא עליה עול בקדמיתא ולבתר דיפלא ביה בכל מה דאצטריך ואי לא קביל עליה אי בקדמיתא לא ייכול למפלא הה"ד (תהלים ב יא) עבדו את יי ביראה מהו ביראה כד"א ראשית חכמה יראת יי ודא מלכות שמים ובג"כ עול מלכות שמים</p>	<p>כך גם צריך לאדם לקבל עליו עול בהתחלה, ואחר כך שיעבוד בו בכל מה שצריך, ואם לא יקבל עליו את זה בהתחלה, לא יוכל לעבוד, זהו שכתוב עבדו את ה' ביראה, מה זה ביראה, כמו שנאמר "ראשית חכמה יראת ה'", וזו מלכות שמים, ולכן עול מלכות שמים.</p>
<p>וע"ד האי בקדמיתא הוא דכלא מאן אוכח תפלה בקדמיתא של יד בנין דבהאי עייל לשאר קדושה ואי האי לא אשתכח לגביה לא שריא ביה קדושה לעילא</p>	<p>ועל כך זוהי הראשית של הכל. מי מוכיח? תפלה, בהתחלה של יד, משום שבזה הוא נכנס לשאר הקדושה, ואם זה לא נמצא אצלו לא שורה עליו קדושה למעלה.</p>

¹ אשרי המחכה [נדצ"ל המחכם] והמדקדק בדברי הרשב"י ז"ל שדקדק באומרו נייחא דרוחא וגופא ולא אמר דנפשא ורוח או דשמתא וגופא כי בשביעית אין עליה בסוד בינה דתמן נשמה רק במלכות שמשם נפש ואולי גם הרוח, ולכן דקדק באומרו רוחא ולא נפשא כי אם היה אומר נפש היה משמע דדוקא בחי' נשפ ולא רוח ואין זה אמת כי השלילה אינה רק על הנשמה להכי קאמר דרוחא לשלול דדוקא הנשמה (רח"ו). ולכן לא אמר דנשפא ורוחא דא"כ הוה אמינא הוא הדין הנשמה אבל כיון דנקט דרוח וגופא משמע שהשלילה היא על הנשמה (מ"מ).

² פי' כי ה' הוא בחינת הנקבות, וה"ס הבאר שהוא עיקריות הנקבה וכתוב אצלי בסוד (במדבר כא יז) עלי באר (רמ"ז).

³ גימ' מ"ט (רח"ו). פי' שהשמיטה אין בה אלא השמטת עבודת הארץ, והכספים, שהוא שבות פרטי לערך שביתת יום השבת, וגם לערך היובל שמוסף הוא בהשמטת העבדים והאחוזות, ולפי שאין זה נעשה אלא אחר תקיעת השופר, לכך נקרא יובל (רמ"ז).

⁴ לאו דדוקא שעבד עברי חיי בתר"ג אלא הכוונה כיון שיש עליו רשות אחרים אינו עושה המצוה כתקונה כמ"ש במלכות ברכות שהפועלים מקצרים בב"ה אוף הכא יצא לחפשי חנם ושיעור הכתוב עתה יצא לחפשי ממה שהיה תחלה חייב (מ"מ).

<p>בג"כ בזאת יבוא אהרן אל הקדש וגו' כתיב והאי עול¹ לא שריא במאן דאיהו כפית באהרא וע"ד עבדין פטורין מעול מלכות שמים ואי מהאי עול פטורין מכל שאר פטורין דהא שאר לא שריא עליה דב"נ עד דאשתכח גביה בהאי עול</p>	<p>משום זה "בזאת יבא אהרן אל הקדש וגו'" והעול הזה לא שורה במי שכפות לאחר, ועל כן עבדים פטורים מעול מלכות שמים. ואם מהעול הזה הם פטורים, מכל השאר הם פטורים, שהרי השאר לא שורה על האדם, עד שנמצא עמו בעול הזה.</p>
<p>ובג"כ הווי אכלי ישראל במצרים חנם אוף הכא יצא לחפשי חנם דהא עבדא הוה וכל מה דעביד חנם הוא בלא עול מלכות שמים</p>	<p>ומשום זה היו אוכלים ישראל במצרים חנם, כמו כן כאן, יצא לחפשי חנם, שהרי עבד היה, וכל מה שעשה חנם הוא בלי עול מלכות שמים.</p>
<p>ואע"ג דחנם הווי עובדוהי יצא לחפשי ויהא ליה נייחא לבתר דאיהו בחירו ואשתכח ביה נייחא יהבין עליה עול מההוא אתר דאפיק ליה לחירו</p>	<p>ואף על גב שחנם היו מעשיו, יצא לחפשי, ותהיה לו מנוחה מאחר שהוא בחירות, ונמצאת בו מנוחה, נותנים עליו עול מאותו מקום שהוציא אותו לחירות.</p>
<p>ואי ב"נ יסרב למיפק לחירו כד"א ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני וגו' הא ודאי פנים ליה להאי אתר דשביק עול מלכותא דלעילא ונטיל עול דמאריה ע"ד מה כתיב והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו' והגישו אדניו אל האלהים אל האלהים סתם לגבי ההוא אתר דפנים ליה דה"ג אלהים אקרי² ולאן אתר יתקריב לגביה אל הדלת³ או אל המזוזה</p>	<p>ואם בן אדם יסרב לצאת לחירות כמו שנאמר "ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני וגו'" הרי בודאי פגם את אותו מקום שעזב עול מלכות שלמעלה, ולקח את עול אדונו, ועל זה מה כתוב, והגישו אדוניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו', והגישו אדוניו אל האלהים, אל האלהים סתם, אל אותו המקום שפגם אותו שגם כן נקרא אלהים, ולאיזה מקום יקרב אליו, אל הדלת או אל המזוזה</p>
קח/ב	
<p>בגין דהאי אתר פתחא הוא דלעילא ומזוזה⁴ אקרי והא אתמר</p>	<p>משום שהמקום הזה הוא הפתח שלמעלה, ונקרא מזוזה, והרי נתבאר.</p>
<p>וכיון דאיהו אכוון לאפגמא להאי אתר ההוא פנימו אשתאר בהדיה ביה בגופיה הה"ד ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם יהוי עבדא תחות רגלוי דמאריה עד שתא דיובלא את אזנו אמאי הא אוקמוה אבל שמיעת תלי בהאי אתר עשייה לעילא⁵</p>	<p>וכיון שהוא התכוון לפגם את המקום הזה, אותו פגם נשאר עמו בו בגופו, זהו שכתוב ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם, יהיה עבד תחת רגלי אדונו עד שנת היובל. למה את אזנו, הרי פרשוה, אבל שמיעה תלויה במקום הזה, עשייה למעלה.</p>
<p>ובגין דישראל כד קריבו לטורא דסיני והווי ברחימו דלבייהו לאתקרבא לקב"ה אקדימו עשייה לשמיעה דהא שמיעה בקדמיתא ולבתר</p>	<p>ומשום שישראל כשקרבו להר סיני, והיו באהבת לבם להתקרב לקדוש ברוך הוא, הקדימו עשייה לשמיעה, שהרי בראשונה השמיעה ואחר כך עשייה.</p>

¹ אולי מה שנקרא המלכות עול לפי שהוא עול על צוואה ה"ב בקר שתחת הים חיות נושאות הכסא גם עול גימ' ק"ו ואולי הוא בסוד ציור שם ב"ן דהה"ן בווי"ן עולה גימ' ק"ו כמנין עולה (רח"ו).

² אלהים מלכות דינא תתאה דינא דמלכות דינא (רח"ו).

³ פי' שהמלכות היא נקראת דלת לפי שהיא נגד ד' ספירות תנה"י דז"א מהחזה ולמטה כנודע וזהו אל הדלת (מ"מ).

⁴ מזוזה גימ' אדנ"י (רח"ו).

⁵ בינה (רח"ו). כי עד בינה נקרא מחשבה אבל באי' מתחיל הגילוי, וכמו שנאמר (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, ופי' כולם שורשם בחכמה, עשית בבינה (רמ"ז).

עשייה	
<p>שמיעה בהאי שמיטה¹ תליא וע"ד הוא פגים להאי שמיעה יתפנים² שמיעה דיליה וישתאר פגמו ביה ולא ישתאר הוא עבדא למאריה עד דיתקרב לההוא אתר דפגים ויתפנים הוא קמיה וישתאר ביה ההוא פגמו ובג"כ והגישו אדניו אל האלהים סתם כמה דאוקימנא וע"ד ושבתה הארץ שבת ליי</p>	<p>השמיעה תלויה בשמיטה הזו, ועל זה שהוא פגם את השמיעה הזו, תפגם שמיעתו וישאר בו פגם, והוא לא ישאר עבד לאדונו, עד שיתקרב לאותו מקום שפגם, ויפגם הוא לפניו וישאר בו אותו פגם, ומשום זה והגישו אדונו אל האלהים סתם, כמו שבארנו, ועל זה ושבתה הארץ שבת לה'.</p>
<p>שש שנים תזרע שדך³ וגו' ובשנה השביעית שבת שבתון⁴ יהיה לארץ שבת ליי והא אוקמוה דכתיב והשביעית תשמטנה ונטשתה⁵ וגו' מ"ט ואכלו⁶ אביוני עמך בנין דמסכני בהאי אתר תליין ובנין כך שביק לון למיכל</p>	<p>שש שנים תזרע שדך וגו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה', והרי פרשוה, שכתוב והשביעית תשמטנה ונטשתה וגו', למה "ואכלו אביוני עמך", משום שהעניים תלויים במקום הזה, ומשום זה תשאיר אותם לאכול.</p>
<p>ועל דא מאן דרחים למסכנא יהיב שלמא</p>	<p>ועל זה מי שמרחם על העני, נותן שלום בכנסת ישראל, ומוסיף ברכה</p>

¹ יש לתמוה דבכ"מ מהזהר משמע שהשמיעה בבינה כי אוז"ן גימ' ס"ג והעשי' במלכות וכאן כתב להפך וצ"ע (רח"ו).

² יש לתמוה מאד כי רציעת האזן אינו פגם בשמיעה והפגם הזה הוא בתנוך וזה שאינו נוגע לשמיעה והיה לנו לעשות לו סם שיפגום שמיעתו (רח"ו)

³ הוא כנז"ל שמצוה לעבוד את האדמה כל שש השנים, שאז פועלים בעצם ו"ק [דידה] ודידה, ולכן נרמז ש'ש שנים גם בר"ת. ויתר על כן אף תיבת ש"ש הוא שש שנים, והם ג' בחינות כנגד ג' בחינות הכלים היורדים למטה והעוסקים במלאכת הבירור, ושדה וכרם נראה לי שהם שתי בחינות שבמלכות, האחת משלה מבחינת נקודתה, ואל זו יצדק שם שדה שהוא הקרקע ובה יכון הזריעה כי אין לה מדילה כלום, והבחינה השניה היא מה שנתווסף מזעיר לעשותה פרצוף, ולא יקרא בשם עץ ואילן ובפרט שם כרם שעושה ענבים ויין ססודם גבורות כנודע, ולפיכך בו העיקר הוא לכרות הזמורות היבשות, דהיינו הקליפות האחוזות בגבורות (רמ"ז).

⁴ איתא בדרוש השביעית ששני דברים בכללות הם הנעשים לתיקון המלכות, האחד הוא בבינה דהיינו להעלותה מג' העולמות ולתקנה בפרצוף אחר באחור, והשני להביאה פנים בפנים. והנה על הראשון נאמר שבת שבתון, דהיינו שבתון בבחינת חייליה שבב"ע העולים אליה לשבות עמה, ושבת לה' ה"ס פנים בפנים, ולפי שהדבר הראשון נעשה מעצמו והשני על ידי מעשינו ותפילותינו כנזכר שם, לכן לא ערבבם יחד, אלא בראשון אמר יהיה לארץ, פי' מאליו, מה שאין כן בשני ולכך לא אמר בו יהיה (רמ"ז).

⁵ ירצה ששני הדברים האמורים הם נרמזים בשתי תיבות אלו. ונלע"ד שמפרש מלת ונטשתה מלשון (ישעיה יח, ו) ואת הנטישות הסיר התז, שהם הסעיפים המתפשטים, וכמש"ה (שם טז, ח) שלוחותיה נטשו עברו ים, ומעין זה תרגם יונתן בן עוזיאל (שמות כג, יא) ושביעיתא תשמטינא מפולחנא ותפקר פירהא, שר"ל תפשוט אותם בשוק, והוא ענין הביעור שבשביעית. ואנן בדין נאמר כי תשמטנה הוא הדבר הראשון שעליו נקרא שמיטה, דהיינו ההשמטה מלעבדה, כי היא עולה מאליה ומנחת ועוזבת מעבוד עבודותיה ומתעלה למעלה עד שבתה באחורי דודה, וזהו תשמטנה, הרפה לה ואל תתעסק בעבודתה כי היא שובתת שבת שלה. אבל ונטשתה הכוונה על הדבר השני שעושה האדם, והוא להביאה פנים אל פנים להזדווג עם דודה לפרות ולרבות ולשלח הארות מן הת"ת (רמ"ז).

⁶ ירצה שזהו הטעם העיקרי, ולכן לא נזכרו שם לא הוא ולא בני ביתו אעפ"י שגם המה אוכלים בפירות שם, וכנזכר בפסוק (כה, ו) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה וגו', ואפילו הכי לא הזכירה תורה אלא האביונים שהם תכלית מצות השמיטה בעצם וראשונה, ועל כן אמרו רז"ל שבא פסוק והיתה למעט, סד"א דהא דדוקא עניים אוכלים והשאר אסורים תלמוד לומר והיתה וגו' להתירה להם. ולפי הנראה מדלא כתיב לאכול אביוני עמך אלא ואכלו, משמע שהוא כעין מצוה להם שיאכלו משלה, אבל בשאר בני אדם נאמר להם לאכלה. וראה כי כאן נאמר והיתה שבת הארץ וגו', דהיינו מבחינת היותה אחור באחור ולא משל פנים בפנים שזהו נקרא שבת ה' וכנז"ל, אבל נאמר ואכלו, אחר שתי הבחינות הנרמזות בתשמטנה ונטשתה כאמור (רמ"ז).

<p>לעולם, ונותן שמחה וכח למקום שנקרא צדקה להוריק ברכה לכנסת ישראל. ובארנו</p>	<p>בכנסת ישראל ואוסף ברכתא בעלמא ויהיב חידו¹ וחילא לאתר דאתקרי צדקה לארקא ברכתא ולכנסת ישראל² ואוקימנא</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>ובשנה השביעית שבת שבתון וגו' פקודא דא לשבות בשנה השביעית ואבתריה לשבות בשביעי ואבתריה להשמיט כספים בשביעית ואבתריה למנות שבע שנים שבע פעמים והיו למנות שבע שנים שבע פעמים, והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה, כאן הסוד של כל השביעיות מצד השכינה שנקראת שבע מצד הצדיק, שהוא שביעי לבינה, והיא בת שבע מצד האם העליונה, שנאמר בה "שבע ביום הללתיך".</p>	<p>ובשנה השביעית שבת שבתון וגו', מצוה זו לשבות בשנה השביעית ולאחריה, לשבת בשביעי, ואחריה להשמיט כספים בשביעית, ואחריה למנות שבע שנים שבע פעמים, והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה, כאן הסוד של כל השביעיות מצד השכינה שנקראת שבע מצד הצדיק, שהוא שביעי לבינה, והיא בת שבע מצד האם העליונה, שנאמר בה "שבע ביום הללתיך".</p>
<p>שבע שמהן אינון אב"ג ית"ץ ובהון מ"ב⁵ אתוון כלל אתוון ותיבין הם תשע וארבעין⁶ אימא עלאה שנת החמישים שנה דבה וקראתם דרור בה תהא שכינתא תתאה דרור פדות ושבייתה לישראל דאתמר בהון והיה זרעך כעפר הארץ⁷</p>	<p>שבע שמות הם אבגית"ץ, ובהם ארבעים ושתיים אותיות, כלל האותיות והתבות הם תשע וארבעים, האם העליונה שנת החמישים שנה, שבה "וקראתם דרור", בה תהיה שכינה תחתונה דרור, פדות, ושבייתה לישראל, שנאמר בהם "והיה זרעך כעפר הארץ".</p>
<p>כל ספירה מאלין שבע שית גדפין דאינון שית אתוון לכל חד ובהון קב"ה (ושכינתיה) בכל ספירה מאלין שבע בשתיים יכסה⁸ פניו ובשתיים יכסה רגליו⁹ ובשתיים יעופף¹⁰ ובינה איהי¹¹ אחת ושכינתא תתאה שבע ולעילא מבינה אחת ואחת הא עשר ספירין</p>	<p>כל ספירה מהשבע הללו שש כנפים, שהן שש אותיות לכל אחת, ובהן הקדוש ברוך הוא (ושכינתו) בכל ספירה מהשבע הללו, "בשתיים יכסה פניו ובשתיים יכסה רגליו ובשתיים יעופף" ובינה היא אחת, והשכינה התחתונה היא שבע, ולמעלה מבינה אחת ואחת, הרי עשר ספירות.</p>
<p>שתיים ג' וד' וה' וו' וז' כאן וילך הלוך וגדל מסטרא נוכראה והמים¹² היו הלוך וחסור אימתי באתר דשכינתא תתאה שריא בז' הה"ד ותנח</p>	<p>שתיים ג' וד' וה' וו' וז', כאן וילך הלוך וגדל מצד זר, והמים היו הלוך וחסור, מתי, במקום שהשכינה התחתונה שורה בז', זהו שכתוב ותנח</p>

¹ שמחה מימין מצד החסדים וכח מצד שמאל שהם הגבורות שאז כולל שניהם שאז מריק ברכה ע"י היסוד הנק' ברוך (רח"ו).
² ר"ל המלכות הכונסת הארת ישראל בעלה ובינה היא אחת ומלכות שבע (רח"ו).
³ בת של בינה שנק' שבע מתתא לעילא דכלילא בן י"ה ז"ס (יהל אור).
⁴ דק"ש מסט' דבינה כ"ה כ"ה כמ"ש בפ' משפטים (יהל אור).
⁵ מסטרא דבינה אהי"ה אשר אהי"ה כמש"ל (יהל אור).
⁶ אתוון הם מ"ב אתוון ותיבין הן השמות שהן ז' הרי הכל מ"ט כמנין אותיות של שמע ובשכמל"ו דק"ש מסט' דבינה כנ"ל בפנים נ"ל משה שלמה (יהל אור – מצאתי כתוב על הגליון).
⁷ ר"ל כמו עפר הארץ דאית לה נייחא ביובל כן זרעך (יהל אור).
⁸ חו"ג (יהל אור).
⁹ נו"ה (יהל אור).
¹⁰ ת"ת ויסוד דסלקין לעילא (יהל אור).
¹¹ ר"ל אחת בינה אחת ואחת כ"ח [כתר וחכמה], ואח"כ אחת ושתיים בינה וגדולה עד מלכות דנו"ה תרי פלגי דגופא וכליל בתחלה ג, ר יחד ואח"כ עם ז"ת (יהל אור).
¹² ר"ל בסט' דקדושה עד מלכות מרבין אבל ממלכות ולחוץ בסט"א הולכין ומתמעטין כידוע בשמותיהן, וז"ש בתר דשכינתא וכו' (יהל אור).

<p>התיבה בחדש השביעי דא שכנתא תתאה</p>	<p>התיבה בחדש השביעי זו השכינה התחתונה.</p>
<p>בשבעה עשר יום לחדש איהי¹ שביעאה ועשיראה דסליקת בהון אהי"ה² דאיהי בינה שנת היובל³ איהי אהיה אשר אהיה תרין זמנין אהי"ה חושבן מ"ב ותמניא אתוון בהון חמשיין דבהון פקודא לחשוב שנת היובל וביה פקודא לחזור לאחזותו ביובל בשנת היובל הזאת תשובו וגו' כל חד יחזור ביה לדרגא דיליה דנשמתייה אחיזא מתמן כמה דאוקמוה והרוח תשוב אל האלהים וגו'</p>	<p>בשבעה עשר יום לחדש היא השביעית והעשירית שעולה בהם, אהיה שהיא בינה, שנת היובל, היא אהיה אשר אהיה, פעמיים אהיה, חשבון מ"ב, ושמונה אותיות בהם חמשים שבהם מצוה לחשוב שנת היובל, ובו מצוה לחזור לאחזותו ביובל, בשנת היובל הזאת תשובו וגו', כל אחד יחזור בו לדרגה שלו, שנשמתו אחוזה משם, כמו שבארוה, והרוח תשוב אל האלהים וגו'.</p>
<p>שמיטה שכנתא תתאה דאיהי משבע שנין יובל אימא עלאה בינה איהי לחמשיין שנין ובה אתייחסין ישראל במפקנותהון מן גלותא הה"ד ואיש אל משפחתו תשובו כגוונא דמפקנו דמצרים דאינון מארי תורה בה אתמר בהון וחמושים עלו בני ישראל ואוקמוה אחד מחמשים ושכנתא תתאה איהי גאולת בתי ערי חומה אתמר בה ובתי ערי החצרים דתרי בתי אית בלבא⁴ אם אינון ממארי תורה אתקריאו בתי ערי חומה כגוונא דאתמר במפקנו דמצרים והמים להם חומה מימינם</p>	<p>שמיטה שכינה תחתונה שהיא משבע שנים, יובל האם העליונה בינה היא לחמשים שנים, ובה מתייחסים ישראל ביציאתם מהגלות, זהו שכתוב ואיש אל משפחתו תשובו, כדוגמא שיציאת מצרים, שאותם בעלי תורה בה, נאמר בהם "וחמושים עלו בני ישראל", ופרשוה אחד מחמשים, ושכינה תחתונה היא גאולת בתי ערי חומה, נאמר בה ובתי ערי החצרים, ששני בתים יש בלב, אם הם מבעלי תורה הם נקראים בתי ערי חומה, כדוגמא שנאמר ביציאת מצרים "והמים להם חומה מימינם</p>
<p>קט"א</p>	
<p>ומשמאלם לאחרים דלא אינון מארי תורה אתקריאו בתי החצרים</p>	<p>ומשמאלם" לאחרים שאינם בעלי תורה נקראו בתי החצרים.</p>
<p>א"ר שמעון והא אשכחנא חצרים דאתמר ביה ותעמוד בחצר בית המלך⁵ הפנימית נכח בית המלך ובכל אתר המלך סתם דא קב"ה⁶ ותעמוד אין עמידה אלא צלותא נכח בית המלך נכח בית המקדש דכל ישראל צריכין לצלואה צלותא דלהון לתמן⁷ למהוי נכח בית המקדש⁸</p>	<p>אמר רבי שמעון, והרי מצאנו חצרים שנאמר בו "ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית נוכח בית המלך" ובכל מקום המלך סתם זה הקדוש ברוך הוא. "ותעמוד", אין עמידה אלא תפלה, "נוכח בית המלך" נוכח בית המקדש, שכל</p>

¹ ר"ל דל"ת דקרי שביעאה ועשיראה ורביעאה (יהל אור).

² ר"ל כד סלקת לבינה היא רביעאה (יהל אור).

³ דרגא דבינה (יהל אור).

⁴ ח"ב קז רע"ב (לש"ו).

⁵ השתא הקשה ר' שמעון דאיהי קאמר דבית חצרים, כלומר אע"פ דאיכא בית, איכא חצר לבד, וזה אי אפשר. וראיה מדכתיב "ותעמוד בחצר בית המלך", הרי שיש בית וחצר, ועוד שיש יחוד, דהיינו תורה, ועכ"ז יש חצר (אור יקר).

⁶ היינו ת"ת (אור יקר).

⁷ דהיינו ליחוד, דהיינו המלך תורה בביתו, ועוד כי הוא עומד ומייחד, דהרי קאמר ותעמוד, ואין עמידה אלא צלותא, כי תפלה מעומד הוא יחוד קב"ה ושכינתיה. וא"ת נפרש דבית המלך היא בינה, בית לחכמה הנקרא ג"כ מלך, ובינה בית המלך, וחצר בית המלך מלכות, וכיון שאין יחוד שהיה מיחד, קראה חצר, לזה פירש שזה אי אפשר לפרש כן, משום דנוכח בית המלך, היינו נוכח המקדש דהכי הוי פשטא דמילתא (אור יקר).

⁸ א"כ בית היא בשכינתא וחצר בשכינתא (אור יקר).

<p>הכא מאן חצר הפנימית¹ ודאי תרין אינון חצרות בית יי²</p>	<p>ישראל צריכים להתפלל תפלתם לשם, ולהיות נוכח בית המקדש. מי זו כאן חצר הפנימית, ודאי שנים הם חצרות בית ה'.</p>
<p>אמר ליה³ בוצינא קדישא תרין חצרים אינון חצוניים⁴ דלבא ואינון תרין אזנים דלבא⁵ ותרין בתים פנימיים⁶ תרין בתי דלבא ותרין אינון בתי גוואי ותרין אינון בתי בראי⁷ ובזמנא דיהא פורקנא גאולה תהא לכלהו לאינון קריבין ללבא דאיהו שכינתא ולאלין רחיקין דאתקריבו הה"ד שלום שלום לרחוק ולקרוב ואוקמוה לרחוק מעבירה⁸ ולקרוב ממצוה⁹</p>	<p>אמר לו הנר הקדוש, שני חצרים הם, החיצוניים של הלב והם שני אזנים של הלב, ושני בתים פנימיים, שני בתי הלב, ושנים הם הבתים הפנימיים, ושנים הם בתים חיצוניים, ובזמן שיהיה פורקן תהיה גאולה לכלם, לאותם הקרובים ללב שהיא השכינה, ולא להרחוקים שהתקרבו, זהו שכתוב "שלום שלום לרחוק ולקרוב", ופרשוה לרחוק מעבירה, ולקרוב ממצוה.</p>
<p>בההוא זמנא פקודא לתקוע שופר תרועה ביובל הה"ד כנשווא נס הרים¹⁰ תראו וכתקוע שופר תשמעו כגוונא דבתקיעת שופר דיובלא כלהו עבדין נפקי לחירות הכי בפורקנא בתרייתא בתקיעת שופר מתכנשין כל ישראל מארבע סטרי עלמא דאינון עבדין דיובלא דמארי תורה אית בהון עבדין על מנת לקבל פרס ואתקריאו עבדי מלכא ומטרוניתא אבל</p>	<p>באותו זמן מצוה לתקוע בשופר ביובל, זהו שכתוב "כנשווא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו" כדוגמא שבתקיעת שופר היובל כל העבדים יוצאים לחירות, כך בגאולה האחרונה בתקיעת שופר מתכנסים כל ישראל מארבעת צדדי העולם שהם עבדי היובל, שבעלי תורה יש בהם עבדים על מנת לקבל פרס ונקראים עבדי המלך והמלכה, אבל בני המלך הקדוש "ואשא</p>

¹ זולת זה קשה ד"חצרות ה' תרי הוויין" והכא קאמר "חד בית וחד חצר" וז"ש הכא דקאמר בית כבר "מאן חצר הפנימית" דליכא אלא תרין חצרות (אור יקר). ר"ל דתרין חצרות היו בעזרה כמ"ש בפסוק, עזרת נשים ועזרת ישראל, וא"כ גם החצר הוא פנים (יהל אור).

² דהיינו ליחד קב"ה בשכינתיה (אור יקר). דהיינו נו"ה שהם למטה ממלכות בהיותה למעלה, והם חצרות אליה, והם תרין חצרות לבית אחד (אור יקר).

³ רעיא מהימנא (יהל אור).

⁴ ר"ל שניהם אף עזרת ישראל נק' חצונה, אלא דלגבי עזרת נשים נקרא פנימי (יהל אור).

⁵ דאזן תמן דינא, והיינו ר"ה דאית בהו דינא, ותרין בתים פנימיים הם י"ה א"ד, שהם ג' ראשונות שיש בהם רחמים, דהיינו "בתי גוואי" (אור יקר).

⁶ ההיכל וקה"ק (יהל אור).

⁷ ז' מדות הכלולות בו"ה נקראות בתי בראי, ומאי דאמרן חצרים ובתים לעיל, הכוונה חצרים שאין ביניהם תורה, שהם בסוד נ"י, דהיינו הבחינות המתפשטות ממלכות ולמטה, בסוד עולם הנפרדים שאין ביניהם תורה, דהיינו היחוד ת"ת. ובתים יש בהם תורה שהם מיוחדים, ובגאולה ימצאו בתים וחצרים קרובים לבתים, דהיינו שימצא היחוד בכל הבחינות, והיינו רחוקין ואתקרבנו בסוד התשובה, ועתה ימצא חצר, דהיינו אחד וחצר לפנים מחצר, דהיינו השנים, ושתיים "חצרות בית ה'" דהיינו "וא"ד יעלה מן הארץ" דהיינו א"ד מאדנ"י שבו סוד היחוד כדפי' בתיקו"ז, והמתפלל יכנס שיעור ב' פתחים דהיינו בחצר בית המלך (אור יקר). החצרות (יהל אור).

⁸ (עי' ברכות לד ע"ב) מעולם (יהל אור).

⁹ בע"ת כנ"ל (יהל אור).

¹⁰ הענין שבגאולה יהיו ב' בחינות: הא', שהם מעצמן יתקבצו אל ארץ ישראל בסוד הגאולה, ועליהם נאמר "כנשווא נס הרים תראו ותקוע שופר תשמעו" ויתקבצו מאליהם, ואלו הם כגוונא דיציאת עבדין ביובל בתקיעת שופר, שלא היו יודעים העבדים חירותם, אלא בתקיעת שופר, מיד עבדים נרצעים יוצאים לחרות. וכן יש בישראל בחי' שהם כעבדים, שלא ישיגו בגאולה אלא בתקיעת השופר, והיינו "כתקוע שופר תשמעו" והם טורחים ובאים מאליהם לדרוש את ה' ולבקש את ה' ואת דוד מלכם לארץ, ואלו הם עבדים על מנת לקבל פרס (אור יקר).

<p>בנוי דמלכא קדישא ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי¹ דאינון גדפי חיוון דמרכבתא</p>	<p>אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי¹ שהם כנפי חיות המרכבה.</p>
<p>פקודא בתר דא לתת ללוים ערים לשבת ובגין דאינון לא אשתתפו בעגלא קב"ה חלק לון לגביה למהוי מנגנין ליה בכמה מיני נגון דכהנים בעבודתן ולוים לשירם ולזמרם וישראל לנויהם</p>	<p>מצוה אחר זו לתת ללוים ערים לשבת, ומשום שהם לא השתתפו בעגל, הקדוש ברוך הוא חלק אותם אליו, שיהיו מנגנים לו בכמה מיני נגון, שכהנים בעבודתם ולוים לשירם ולזמרם וישראל לנויהם.</p>
<p>כהנים בעבודתם דאית תמן כמה פקודין פקודא חד לעשות שמן המשחה ב' לויים שומרין במקדש ג' ישראל לירא מן המקדש ד' עבודת הלוים בבית המקדש ה' להקטיר קטרת פעמים ו' כהנים תוקעים בחצוצרות במקדש ז' לקדש זרע אהרן במקדש ח' ללבוש בגדי כהונה במקדש ט' רחיצת ידים ורגלים לעבוד במקדש י' להיות הכהנים עושים קרבנות במקדש י"א לפדות פסולי המוקדשין י"ב קרבן היולדת ביום השמיני י"ג למלוה קרבנות במקדש י"ד לעשות העולה כמשפטה ט"ו לעשות החטאת כמשפטו ט"ז אכילת קדשים כמשפט לכהנים י"ז אכילת שירי מנחות י"ח לעשות מנחות כמצותן י"ט להביא קרבנות לב"ה כ' להביא נדר או נדבה לבית המקדש כ"א להביא קרבנות קדשים תמורות וולדות כ"ב להקריב שני תמידין כהלכתן כ"ג להדליק אש תמיד על המזבח כ"ד לעשות תרומת הדשן כ"ה להדליק נרות המנורה כ"ו להקריב מנחה בכל יום כ"ז להקריב מוסף בשבת כ"ח להסדיר לחם ולבונה כ"ט להקריב קרבן מוסף בר"ח ל' להקריב בשבע ימי פסח ל"א להקריב ביום העומר כבש לעולה ל"ב להקריב (קרבן) העומר (היינו ספירת העומר) ל"ג להקריב קרבן מוסף בשבועות ל"ד להקריב שתי הלחם בשבועות ל"ה להקריב מוסף בר"ה ל"ו להקריב מוסף ביום הכפורים ל"ז להקריב מוסף בז' ימי החג ל"ח להקריב מוסף בשמיני עצרת ט"ל לשרוף את הנותר באש מ' לשרוף קדשים שנשמאו מ"א לעבוד כהן גדול ביום הכפורים</p>	<p>כהנים בעבודתם, שיש שם כמה מצוות: מצוה אחת, לעשות שמן המשחה. ב' לויים שומרים במקדש, ג' ישראל לירא מן המקדש, ד' עבודת הלוים בבית המקדש, ה' להקטיר קטרת פעמיים, ו' כהנים תוקעים בחצוצרות במקדש, ז' לקדש זרע אהרן במקדש, ח' ללבוש בגדי כהונה במקדש, ט' רחיצת ידים ורגלים לעבוד במקדש, י' להיות הכהנים עושים קרבנות במקדש, י"א לפדות פסולי המוקדשים, י"ב קרבן היולדת ביום השמיני, י"ג למלוה קרבנות במקדש, י"ד לעשות העולה כמשפטה, ט"ו לעשות החטאת כמשפטו, ט"ז אכילת קדשים כמשפט לכהנים, י"ז אכילת שירי מנחות, ח"י לעשות מנחות כמצוותן, י"ט להביא קרבנות לבית המקדש, כ' להביא נדר או נדבה לבית המקדש, כ"א להביא קרבנות קדשים תמורות וולדות, כ"ב להקריב שני תמידין כהלכתן, כ"ג להדליק אש תמיד על המזבח, כ"ד לעשות תרומת הדשן, כ"ה להדליק נרות המנורה, כ"ו להקריב מנחה בכל יום, כ"ז להקריב מוסף בשבת, כ"ח להסדיר לחם ולבונה, כ"ט להקריב קרבן מוסף בר"ח, ל' להקריב בשבע ימי פסח, ל"א להקריב בשבעת ימי הפסח, ל"ב להקריב ביום העומר כבש לעולה, ל"ג להקריב קרבן מוסף בראש חודש, ל"ד להקריב בשבעת ימי הפסח, ל"ה להקריב שתי הלחם בשבועות, ל"ו להקריב מוסף בראש השנה, ל"ז להקריב מוסף ביום הכפורים, ל"ז להקריב מוסף</p>

¹ אמנם יש אחרים שהם מסטרא דבנים שהם מסטרא דאצילות שלא יצטרכו אל שופר להתקבץ, אלא הקב"ה שולחים אליהם מלאכים קלים יקבצום מד' כנפות הארץ, ועליהם נאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי", שהם ד' גדפי חיון פני נשר, וכיון שהם בנים מסטרא דאצילות רוכבים על חיות ובאים על כנפי נשרים, ולא יצטרכו אל שופר, כי השיגו הגאולה בסוד כנפי נשרים, שהם מלאכים המביאים אותם על ענפיהם לשם השם ולקדושת ביתו, ולא שיביאו כתות כתות אלא שיהיו אלו טורחים על משא הדרך, ואלו באים בעננים כדרך שהיו ישראל וערב רב בגאולת מצרים, והטעם להיותם אלו בנים ואלו עבדים (אור יקר).

<p>מ"ב המועל בהקדש קרן וחומש מ"ג (ס"א להביא החוטא קרבן חטאת על חטאו) קרבן חטאת מ"ד אשם תלוי על ספקו מ"ה קרבן אשם ודאי על הידוע מ"ו קרבן עולה ויורד מ"ז קרבן סנהדרי גדולה שטעו מ"ח להקריב הזב אחר שיטהר מ"ט קרבן זבה אחר שתטהר נ' קרבן יולדות נ"א קרבן מצורעים מתמן ואילך שאר פקודין</p>	<p>בשבעת ימי החג, ל"ח להקריב מוסף בשמיני עצרת, ט"ל לשרוף את הנותר באש, מ' לשרוף קדשים שנטמאו, מ"א לעבוד כהן גדול ביום הכפורים, מ"ב המועל בהקדש קרן וחומש, מ"ג (להביא החוטא קרבן חטאת על חטאו) קרבן חטאת, מ"ד אשם תלוי על ספקו, מ"ה קרבן אשם ודאי על הידוע, מ"ו קרבן עולה ויורד, מ"ז קרבן סנהדרין גדולה שטעו, מ"ח להקריב הזב אחר שיטהר, מ"ט קרבן זבה אחר שתטהר, נ' קרבן יולדות, נ"א קרבן מצורעים משם ואילך שאר המצוות.</p>
<p>מארי מתיבתאן באומאה עליכו לא תעדו מני עד דאתקין קרבנין לקב"ה דשכינתא איהי קרבן ליי' בכל אבר ואבר דמלכא בחבורא שלים בדכר ונוקבא בכל אברים דאינון מנהון ברישא עיינין בעיינין אודנין</p>	<p>בעלי הישיבות בשבועה עליכם אל תזוזו ממני עד שאתקין קרבנות לקדוש ברוך הוא, שהשכינה היא קרבן לה', בכל אבר ואיבר של המלך בחבור שלם, בזכר ונקבה, בכל האיברים שהם, מהם בראש עיניים בעינים, אזנים</p>
<p>קט"ב</p>	
<p>לגבי אודנין חוטמא בחוטמא אנפין באנפין פומא בפומא¹ כגון וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו ובדא הוה מחיה הילד והכי ידין דמלכא עם ידין דמטרוניתא גופא בגופא בכל אברים דיליה קרבנא שלים דב"נ בלא אתתא פלגו גופא איהי ושכינתא לא שריא עליה</p>	<p>לגבי אזנים, חוטם בחוטם, פנים בפנים, פה בפה, כגון "וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו" ובזה היה מחיה את הילד, וכך ידי המלך עם ידי המלכה גוף בגוף, בכל איבריו קרבן שלם, שאדם בלי אשה הוא חצי גוף, ואין השכינה שורה עליו.</p>
<p>הכי (ס"א כד) קב"ה לאו איהו בקרבנא עם שכינתא בכל ישראל² דאינון אנשי מדות דאינון אברים דילה עלת העלות לא שריא תמן וכאלו לא הוה קב"ה חד בתר דלאו איהו עם שכינתיה</p>	<p>כך (כאשר) הקדוש ברוך הוא, הוא אינו בקרבה עם השכינה בכל, ישראל שהם אנשי מדות, שהם האיברים שלה, עילת העילות לא שורה שם, וכאלו לא היה הקדוש ברוך הוא אחד, מאחר שהוא אינו עם שכינתו.</p>
<p>ובחוצה לארץ דשכינתא מרחקא מן בעלה אתמר כל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה בגין דלית תמן קרבנין בחוצה לארץ</p>	<p>ובחוצה לארץ שהשכינה מרוחקת מבעלה, נאמר כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, משום שאין שם קרבנות בחוצה לארץ.</p>
<p>ולזמנא דקב"ה מתקרב עם שכינתיה אתקיים ביה האי קרא ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד ועלת העלות שריא עליהו³</p>	<p>ובזמן שהקדוש ברוך הוא יתקרב עם שכינתו, יתקיים בו הפסוק הזה "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" ועילת</p>

¹ והענין דאברין דנוק' נרמזים בשם אדנ"י ואברין דדכורא נרמזים בשם הוי"ה ובסוד זה הוא סוד רישא דדכורא ורישא דנוק' דהיינו ג' ראשונות בהם סוד חכמה עצמה "עינים", ובינה "אזנים" ובסוד הדעת שבהן "חוטמא" וחסד וגבורה שבהם אנפין וסוד המלכות הנעלמת שם "פומא", והיינו סוד עיינין בעיינין וכו' קשר הזכר והנקבה יחד, ולהיות אברים אלו ראשיים בסוד החכמה והבינה והספירות הכלולות בה כדפי' לכך בהקשר סוד אברים אלו זכר ונקבה יש סוד דנשיבו דרוחא דחיי דהיינו שיתפשט אור הא"ס שהוא החיות אל הספירות מזכר אל נקבה והיינו בנוק' דפרדשא דנשיב רוחא דחיי לחקל תפוחין קדישין שהם הפנים תרין תפוחין כנודע וכו' (אור יקר).

² דקב"ה נשמתא ושכינתא גופא וישראל איברים ולכן כשנתרחק בעו"ה נשמתא נתפזרו האיברים וגלו ישראל (יהל אור).

<p>אע"ג דתקיננו אבהן צלותין באתר דקרבנין האי איהו לקרבא נפשין וריחין ונשמתין דאינון שכלים לקב"ה ושכינתיה כאבריין לגבי גופא</p>	<p>העילות שורה עליהם. אף על גב שהאבות תקנו תפלות במקום קרבנות, זהו לקרב נפשות ורוחות ונשמות שהם שכליים לקדוש ברוך הוא, ושכינתו כאיברים לגבי הגוף.</p>
<p>אבל מסטרא דכרסיין ומלאכין דאינון גופיין¹ ואבריין¹ דלבר² ממלכא ומטרוניתא לית תמן קרבנא ובגין דא אתמר בכרסייא ויאמר כי יד על כס יה³ (כס חסר מכס א) (נ"א ה"ו חסר משם הוי"ה) כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו ואבריין בפרודא מן גופא איהו לגו⁴ ואינון לבר⁵ הה"ד הן ארלם צעקו חוצה חוצה ודאי</p>	<p>אבל מצד הכסאות והמלאכים שהם גופים ואיברים שמחוץ למלך ומהמלכה, אין שם קרבן, ולכן נאמר בכסא "ויאמר כי יד על כס יה" (כס חסר מכס א) (ה"ו חסר משם הוי"ה) "כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו" והאיברים בפרוד מהגוף, הוא בפנים והם בחוץ, זהו שכתוב "הן ארלם צעקו חוצה" חוצה ודאי.</p>
<p>יהא רעוא דילך לאחזרא לן לבי מקדשא לקיים צלותא דאוקמוה קדמאי יהי רצון מלפניך יי' אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו ונתטענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן כל חד בסדורא דיליה ומוספין כהלכתן</p>	<p>יהי רצון שלך להחזירנו לבית המקדש לקיים התפלה, שבארוה הקדמונים יהי רצון מלפניך ה' אלקיננו ואלקי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן, כל אחד בסדורו, ומוספים כהלכתם.</p>
<p>דכען לבר מארעא דישראל לית תמן קרבנין כגופין דבריאה דקב"ה ושכינתיה מסטרא דאצילות דיליה לית תמן פרודא ואפרשותא דשכינתא איהי יחודיה⁶ וברכתיה וקדושתיה⁷ ולא אתקריאת גופא אלא כד אתגשמו בכרסיין ומלאכין דבריאה כנשמתא⁸ דאתלבשא בגופא שפלה</p>	<p>שכעת מחוץ לארץ ישראל אין שם קרבנות, כמו הגופים של הבריאה שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מצד האצילות שלו אין שם פרוד והפרדה, שהשכינה היא יחודו וברכתו וקדשתו, ולא נקראת גוף אלא כשהתגשמו בכסאות ומלאכי הבריאה, כמו נשמה שמתלבשת בגוף שפל.</p>
<p>ובגין דא כד שכינתא איהי לבר מהיכלא דבי מקדשא ולבר מכרסיין דילה כביכול כאלו לא הוה חד עמיה מסטרא דכסא עליון⁸ דאיהו גופא לקב"ה ומלאכין דתליין מניה כאבריין דתליין מן גופא דאינון דכירין ונשמתין דאתגזרו מניה דכורין כסא תניינא גופא דשכינתא וכל נשמתין דתליין מניה נוקבין ומלאכין דתליין מההוא כרסייא נוקבין וקריבו דלהון בקב"ה ושכינתיה</p>	<p>ולכן כשהשכינה היא מחוץ להיכל בית המקדש ומחוץ לכסאותיה, כביכול כאלו לא היתה אחד עמו מצד הכסא העליון, שהוא גוף לקדוש ברוך הוא, והמלאכים שתלויים ממנו, כמו איברים שתלויים מן הגוף, שהם זכרים, והנשמות שנגזרו ממנו זכרים, הכסא השני גוף השכינה, וכל הנשמות שתלויים ממנו נקבות, והמלאכים שתלויים מאותו כסא נקבות, וקרבתם</p>

¹ דכסא גוף ומלאכין אבריין מסטרא דכסא (יהל אור).
² ר"ל כשאין הקב"ה ושכינתא שם אין קורבא שם (יהל אור).
³ ר"ל דכל זמן ש"ה חסר שם גם הכסא אינו שלם אבל מקום מקדשינו בשלימות אז כסא שלם (יהל אור).
⁴ ר"ל גוף הכסא (יהל אור).
⁵ באצילות כמ"ש בפרשת שמות יח רע"א (לש"ו).
⁶ פי' שכלי האצילות גם הם בחינת אלקות, מה שאין כן בכלי ב"ע (רמ"ז).
⁷ בענין יחוד ברכה קדושה, עי' פע"ח שער התפילה ז: ובברכות ק"ש שלפניה ולאחריה נקראת ברכה דיליה הם סוד יב"ק י' יחוד ב' ברכה ק' קדושה שהם כנגד הג' קצוות ראשונות בחסד הוא הברכה בגבורה הקדושה בת"ת היחוד ואז עולה בהיכל הרצון ת"ת, ובהגר"א על תיקו"ז לא ע"ד: קודם בשמאל קדושה, ואח"כ ברכה בימין, ואח"כ יחוד ת"מ, ועי' לעיל ח"ב קטז ע"א, ולקמן רטז ע"ב, ולקמן רכט ע"א.
⁸ ת"ת דבריאה כסא רחמים (יהל אור).

<p>הכי יחוד קב"ה ושכינתיה אע"ג דאינון כנשמתין לגבי כרסייא ומלאכין הכי אינון לגבך עלת העלות כגופא דאנת הוא דמיחד לון ומקרב לון</p>	<p>לקדוש ברוך הוא ושכינתו. כך יחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו, אף על גב שהם כנשמות לגבי הכסא, והמלאכים כך הם לגבך, עילת העילות, כגוף שאתה הוא שמיחד אותם ומקרב אותם.</p>
<p>ובגין דא אמונה דילך בהון ואנת לית עלך נשמתא דתהוי אנת כגופא לגבה דאנת הוא נשמה לנשמות¹ ולית נשמה עלך ולא אלהא עלך אנת לבר מכלא² ולגו מכלא ולכל סטרא ולעילא מכלא ולתתא מכלא ולית אלהא אחרא עילא ותתא ומכל סטרא</p>	<p>ולכן אמונתך בהם. ואתה אין נשמה עליך שתהיה אתה כגוף אליה, שאתה הוא נשמה לנשמות, ואין נשמה עליך, ולא אלוה עליך. אתה מחוץ לכל ובתוך הכל ולכל צד ולמעלה מהכל ולמטה מהכל, ואין אלוה אחר למעלה ולמטה ומכל צד.</p>
<p>ומלגו דעשר ספירן דמנהון כלא ובהון כלא תליא ואנת בכל ספירה בארכה ורחבה עילא ותתא ובין כל ספירה וספירה ובעובי דכל ספירה וספירה</p>	<p>ובתוך עשר הספירות, שמהם הכל, ובהם הכל תלוי, ואתה בכל ספירה באורכה ורחבה, למעלה ולמטה, ובין כל ספירה וספירה, ובעובי כל ספירה וספירה.</p>
<p>ואנת הוא דמקרב לקב"ה ושכינתיה בכל ספירה וספירה ובכל ענפין דנהורין דתליין מנהון כגרמין³ ונידין ועור ובשר דתליין מן גופא ואנת לית לך גופא ולא אברים ולית לך נוקבא אלא אחד בלא שני</p>	<p>ואתה הוא שמקרב את הקדוש ברוך הוא לשכינתו בכל ספירה וספירה, ובכל הענפים של המאורות שתלויים מהם כעצמות וגידים ועור ובשר התלויים מן הגוף, ואתה אין לך גוף ולא איברים, ואין לך נקבה אלא אחד בלי שני.</p>
<p>יהא רעוא דילך דתקרב אנת שכינתיה לגבי קב"ה בכל דרגין דאינון אצילות דילה דאינון נשמתין דבעלי מדות נשיאי ישראל⁴ חכמים נבונים חסידים גבורים אנשי אמת נביאים צדיקים מלכים כלהו דאצילות</p>	<p>יהי רצון שלך שתקרב אתה שכינתו לקדוש ברוך הוא בכל הדרגות שהן אצילות שלה, שהן נשמות של בעלי מדות נשיאי ישראל, חכמים נבונים חסידים גבורים אנשי אמת נביאים צדיקים מלכים, כולם מאצילות.</p>
<p>דאית אחרנין דבריאה דשכינתא איהי קרבן שמן המשחה מימינא שמן למאור כגון את המאור הגדול</p>	<p>שיש אחרים של בריאה, שהשכינה היא קרבן שמן המשחה מימין, שמן למאור, כגון "את המאור הגדול".</p>
<p>שמן משחת קדש איהו מסטרא דשמאלא דאתמר בה וקדשת את הלויים⁵</p>	<p>שמן משחת קדש, הוא מצד השמאל, שנאמר בו וקדשת את הלויים.</p>
<p>שמן כתית איהו מסטרא דצדיק דאיהו כתיש כתישין מאברין דאינון זיתים לאחתא משחא לגבי פתילה פתילא תכלא וגבורה מתמן איהי</p>	<p>שמן כתית הוא מצד של צדיק, שהוא כותש כתישות מאיברים שהם זיתים, להוריד שמן לגבי פתילה, פתיל</p>

¹ ח"א קג ע"ב (לש"ו). עי' הערה בסוף הספר.

² לקמן קכה ע"א (לש"ו).

³ ד' דרגין אותיות השם (יהל אור).

⁴ תשע מדות כסדר מכתר עד מלכות ונביאים כולל נר"ה (יהל אור).

⁵ וקדשת את הלויים, פסוק זה לא כתוב כן, אלא נראה לי שהוא פסוק (במדבר ח, יז) הקדשתי אותם לי. האמור בבכורות, וכתוב בתריה (ח, יח) ואקח את הלויים, ואם כן גם בלויים אעפ"י שהם מהשמאל כתוב קדושה (רמ"ז). אין כזה פסוק, אמנם מופיע כמה וכמה פעמים בדברי רשב"י: עי' ח"ב קפח ע"א, לקמן קמו ע"ב, תיקר"ז לג ע"ב, סג ע"א, פח ע"ב, צה ע"א, קסה ע"א, אולי כוונתו לפסוק (במדבר ח ט) והקרבת את הלויים. או פסוק יג: והעמדת את הלויים, או פסוק יד: והבדלת את הלויים. והאיר לי ידי"נ הרה"ג ר' י"ד בוקשפון, שהלשון "אתמר" בזהר אפשר דקאי על לשון חז"ל ושונה מ"דכתיב", וצ"ע בדבר. ועי' רמ"ז ח"ג מ ע"ב: פעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות.

13

<p>יראה ולוים שומרים המקדש ומתמן פקודא לירא מן המקדש ואיהו מצות עבודת הלויים במקדש בכ"ד משמרות לויים דבהון לויים בשירה ובזמרה הוון מוזמריין קדמך לסלקא שכינתא דאיהי שירה וזמרה הון ליי¹ כ"ד עם שירה וזמרה כ"ו כחושבן יהו"ה ואבתריה פקודא איהו מצות קטרת תמיד לקב"ה וקטרת כקרבנא²</p>	<p>תכלת והגבורה, משם היא יראה, ולוים שומרים המקדש, ומשם מצוה לירא מן המקדש, והיא מצות עבודת הלויים במקדש, בעשרים וארבע משמרות לויים, שבהן היו מזמרים לויים בשירה ובזמרה לפניך להעלות שכינה, שהיא שירה וזמרה בהם לה', כ"ד עם שירה, וזמרה כ"ו כחשבון יהו"ה, ולאחריה מצוה היא מצות קטורת תמיד לקדוש ברוך הוא, והקטורת כקרבן.</p>
<p>והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה ואמוריין ופדריין דאינון מתאכלין כל הלילה</p>	<p>והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה, ואמורים ופרדים שהם מתעכלים כל הלילה</p>
<p>קיא</p>	
<p>אינון כפרה דאברין דגופא ונפשיה דלא יתוקדון בניהנם² ולא יתמסרון בידא דמלאך המות ובנין דב"נ חב ביצר הרע דאיהו צפוני הכי שחיטתו בצפון לשזבא ליה מההוא צפוני</p>	<p>הם כפורת אברי הגוף ונפשו, שלא ישרפו בגיהנם, ולא ימסרו ביד מלאך המות. ומשום שאדם חטא ביצר הרע, שהוא צפוני, כך שחיטתו בצפון, להצילו מאותו צפוני.</p>
<p>ובקרבתו טול בהו קל וחומר מנביאים³ דאע"ג דתורה איהי שם יהו"ה ונבואה דאתמר בה (ישעיה סג יד) רוח יי⁴ תניחנו⁵ עם כל דא לאו כל מארי תורה שקילין ולא כל נביאים שקילין דאית נביאים דנבואה דלהון בלבושין דמלכא⁶ והכי הוא אורייתא דבע"פ כמה מארי ספקות ופרוקין בלבושא דמלכא ואית אחרנין דסלקין יתיר באברים דגופא דמלכא דאתמר בהון ואראה וראיתי במראה בעיניין יי שמעתי שמעך יראתי בשמיעה</p>	<p>ובקרבתו קח בהם קל וחומר מנביאים, שאף על גב שהתורה היא שם יהו"ה, והנבואה שנאמר בה רוח ה' תניחנו, עם כל זה לא כל בעלי תורה שקולים, ולא כל הנביאים שקולים, שיש נביאים שנבואתם בלבושי המלך, וכך היא תורה שבעל פה, כמה בעלי ספקות ופרוקים בלבוש המלך, ויש אחרים שעולים יותר באיברי גוף המלך, שנאמר בהם ואראה וראיתי במראה בעיניים, ה' שמעתי שמעך יראתי, בשמיעה.</p>

¹ הם שני מיני שירה, דכלי ודפה, שהם סוד מעשה ודיבור (רמ"ז).

² ולזה ניחוח הבהמה ניחוח גופו ושרפתו נגד שריפת אש גהנום, והיינו ממש בלילה זה תמורת זה, ואם תאמר היינו דווקא בנותר מהיום אמנם ביום שהוא היחוד לא ינתחו אותה, אלא היא אמתנתחת ונשרפת כל היום והנותר יהיה לענין זה, לזה אמר שאינו כן אלא מתחלה מקריבין אותו לרמז זה והעד לזה "שחיטתן בצפון וכו" דהיינו משעת שחיטה (אור יקר).

³ והשתא קשה, דאת אמרת "לכפרת וכו" דהיינו תמורתו לחיצוני וזה הפך זה, לזה אמר יכ בחינת הקרבנות לכמה דרכים ומדרכי הנבואה מוכיח על ידי ק"ו, ומה אם נבואה שכל הנביאים קדושים נבואה נמשכת אליהם מלמעלה משתנת לכמה בחינות מפני בחינת הנשמה כדמסיק, קרבנות, שכל אדם מקרב רעים וטובים אפילו גויים לא כל שכן שיבחנו לבחינות אין תכלית כדמסיק עד סוף השמועה. ולהבין הכל התורה דהא בהא תליא, לפי עסק האדם בתורה זוכה למעלת הנשמה, ותורה ונבואה הכל ענין א', נשפע משם הוי"ה דהיינו ת"ת "רוח ה' וכו" בהמה בבקעה תלך, דהיינו בהמ"ה סוד המלכות מצד החיות הקדוש בבקעה דהיינו כבהמה בבקעה תרד [רוח ה' תניחנו כן נהגת עמך לעשות לך שם תפארת] דהיינו בהמ"ה סוד המלכות מצד חיות הקדש בבקעה דהיינו למטה בסוד וימצאו בקעה ששם שליטת החיצונים כדפי' בזהר נח (אור יקר). ר"ל דכל חד לפי דרגא דיליה (יהל אור).

⁴ היינו הת"ת (אור יקר).

⁵ לשלוט בהם ולהנהיג לישראל, וזהו שאמר כן נהגת עמך בית ישראל ע"י הנבואה בהיותם מלובשים בעסקי העולם השפל הזה (אור יקר).

⁶ בסוד ההיכלות למטה ששם סוד שתא סדרי משנה דהיינו פסקות וכו', ושם לבד נבואת כמה נביאים כגון דניאל כאומרו גבריא אל הבן להלז והיוצא רבים. והעולים יותר הם מצד הכסא דהיינו למעלה מהיכל קדש הקדשים בכסא הכבוד ואלו יבחנו לבחינות רבות והם נביאים ממש שהקודמין היו מדברי רוח"ק והבחינות הם לפי האברים (אור יקר).

<p>יחזקאל אסתכלותיה ונביאותיה מעיינין חבוקק מאודנין בשמיעה ובגין דא יחזקאל הוא כל אלין מראות דמרכבה בראייה בעין השכל חבוקק בשמיעה</p>	<p>יחזקאל, הסתכלותו ונבואתו מהעייניים. חבוקק מהאזנים בשמיעה, ולכן ראה יחזקאל כל מראות המרכבה האלה בראייה, בעין השכל, חבוקק בשמיעה.</p>
<p>ואית נבואה דנבואתיה בפומא הה"ד ויגע על פי נבואה אחרא מרוחא דחוטמא הה"ד ותבא בי הרוח ואית דנבואתיה ביד הה"ד וביד הנביאים אדמה ואחרנין לפנים בחיי המלך ואחרנין לפני ולפנים</p>	<p>ויש נביא שנבואתו בפה, זהו שכתוב ויגע על פי נבואה אחרת, מריח החוטם, זהו שכתוב "ותבא בי הרוח". ויש שנבואתו ביד, זהו שכתוב "וביד הנביאים אדמה" ואחרים לפנים בחיי המלך, ואחרים לפני ולפנים.</p>
<p>והכי באורייתא¹ פשטי"ם² ראי"ת³ דרשו"ת⁴ סודו"ת⁵ דסתרי תורה ולעילא סתרי סתרי לה' הכי בקרבנין אע"ג דקרבנין כלהו ליהו"ה איהו נטיל כלא ופליג קרבנין למשריין דיליה מנהון פליג לכלבים אינון קרבנין פסולין דיהיב להון לסמאל כלב ולמשרייתיה ובגין דא הוה נחית דיוקנא דכלבא ומנהון לשדים דאית בהון כבעירן ומנהון כמלאכי השרת ומנהון כבני נשא</p>	<p>וכך בתורה פשטים ראיות דרשות סודות של סתרי תורה, ולמעלה סתרי סתרים לה'. כך בקרבנות, אף על גב שקרבנות כולם ליהו"ה, הוא לוקח הכל ומחלק את הקרבנות למחנותיו, מהם מחלק לכלבים, אותם קרבנות פסולים שנותן אותם לסמאל הכלב ולמחנותיו, ולכן היתה יורדת דמות כלב. ומהם לשדים, שיש בהם כבהמות. ומהם כמלאכי השרת, ומהם כבני אדם.</p>
<p>לאינון דעובדיהון כשדים פליג קרבנהון לשדים אלין דעובדיהון כמלאכין פליג קרבנין דלהון למלאכים הה"ד את קרבני לחמי לאשי דאינון קרבנין דלהון לאו תליין בבעירן דקרבנין דבעירן אינון דעמי הארץ אינון קרבנין (דמלאכין) דבני נשא צלותין ועובדין טבין קרבנין דת"ח מארי מדות אלין מארי רוי דאורייתא וסתרין גניזין דבהון קב"ה נחית הוא בגרמיה לקבלא קרבנין דלהון דאיהו תורת יי תמימה שכינתא קדישא מי' מדות</p>	<p>לאותם שמעשיהם כשדים, מחלק קרבנותיהם לשדים, אלה שמעשיהם כמלאכים מחלק את קרבנותיהם למלאכים, זהו שכתוב "את קרבני לחמי לאשי" שאותם קרבנותיהם לא תלויים בבהמות, שקרבנות של בהמות הם של עמי הארץ, אותם קרבנות (של מלאכים) של בני אדם תפלות ומעשים טובים, הקרבנות של תלמידי חכמים בעלי מדות אלה בעלי סודות תורה והסתרים הגנוזים שבהם, הקדוש ברוך הוא יורד בעצמו לקבל את קרבנותיהם, שהיא תורת ה' תמימה, שכינה קדושה, מעשר מדות.</p>
<p>ותלמידי דרבנן אינון מלין דלהון כאכילת שירי מנחות ואית אחרנין דמתגברין עלייהו דאורייתא דלהון כאכילת מנחות עצמן ולא שירי מנחות</p>	<p>ותלמידי רבותינו, אותם הדברים שלהם כמו אכילת שירי מנחות, ויש אחרים שמתגברים עליהם, שתורתם כאכילת מנחות עצמן, ולא שירי מנחות.</p>
<p>ואית אחרנין דאורייתא דלהון אכילת קדשים מאכלים מכמה מינין למלכא וכל מנחות דמאכלין דקרבנין מני קב"ה לקרבא ליה כלהו בביתא דיליה דאיהו שכינתא והאי איהו פקודא</p>	<p>ויש אחרים שתורתם אכילת קדשים, מאכלים מכמה מינים למלך, ואת כל המנחות של מאכלים של קרבנות צוה הקדוש ברוך הוא להקריב לו כולם</p>

¹ ד' דרגין נגד הנ"ל לבושא וגופא וחיי המלך ולפני ולפנים (יהל אור).

² מצד העשיה (אור יקר).

³ מצד מטטרון (אור יקר).

⁴ מצד הבריאה (אור יקר).

⁵ מצד האצילות סודות (אור יקר).

<p>לקרבא קרבנות בבית הבחירה לקיים כי אם בזאת יתהלל המתהלל וגו'</p>	<p>בביתו, שהיא השכינה, וזוהי המצוה להקריב קרבנות בבית הבחירה, לקיים "כי אם בזאת יתהלל המתהלל וגו'".</p>
<p>למלכא דהווי עבדוי ואפרכסוי ושלמני מלכותא שלחי ליה כמה דורוני אמר מאן דבעי למשלח לי דורונא לא ישלח אלא בידא דמטרוניתא לקיים בה ומלכותו בכל משלה ובג"ד אתקריאת שכינתא קרבן ליי' עולה ליי' אשם ליי'</p>	<p>(משל) למלך שעבדיו ושריו ושליטי מלכותו היו שולחים לו כמה דורונות, אמר מי שרוצה לשלוח לי דורון לא ישלח רק בידי המלכה, לקיים בה "ומלכותו בכל משלה". ומשום זה נקראת השכינה קרבן לה', עולה לה', אשם לה'.</p>
<p>ואפילו קרבן נדות ויולדות ומצורעים וזבים וזבות כלא צריך לקרבא ליי' ושכינתיה ולבתר איהי פלגית לכלא הה"ד ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה</p>	<p>ואפילו קרבן נדות ויולדות ומצורעים וזבים וזבות, הכל צריך להקריב לה' ושכינתו, ואחר כך היא מחלקת לכל, זהו שכתוב "ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה".</p>
<p>ואפילו מזונא דחיון כגון קרבן שעורים מאכל בעירין ומאכל עבדים ושפחות דבי מלכא ואפי' דכלבי ודחמרי וגמלי לקיים בה ומלכותו בכל משלה</p>	<p>ואפילו מזון החיות, כגון קרבן שעורים מאכל הבהמות, ומאכל עבדים ושפחות של בית המלך, ואפילו של כלבים ושל חמורים וגמלים, לקיים בה ומלכותו בכל משלה.</p>
<p>ומנלן דעל ידהא פליג כלא דכתיב ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה בגין דקב"ה בן י"ה ו' בן י"ה כליל יה"ו ושלימו דיליה ה' איהי עולה ליהו"ה קרבן ליהו"ה שלמים ליי' קריבו דיליה שלימא דיליה דביה אשתלים יה"ו ולמהוי יהו"ה</p>	<p>ומנין לנו שעל ידיה מתחלק הכל, שכתוב ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, משום שהקדוש ברוך הוא בן י"ה, ו' בן י"ה כולל יה"ו, ושלמותו ה', היא עולה ליהו"ה, קרבן ליהו"ה, שלמים לה', קירוב שלו שלמותו, שבו השלים יה"ו להיות יהו"ה.</p>
<p>וכלא אתהדרר ביה ובג"ד זובח לאלהים יחרם בלתי ליהו"ה לבדו דלא יהיב שלמנותא לסטרא אחרא בקרבנא דכל אלהים אחרים עלמא דפרודא אינון ולית לון קריבא ויחודא וקב"ה אפריש לון משמיה כגון דאפריש חשך מאור הה"ד ויבדל אלהים בין האור ובין החשך ומאן דקריב לקב"ה מה דאפריש¹ כמאן דקריב מסאבו דנדה לבעלה והאי איהו רוא ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה והאי לא תגלה ערותן קירוב דכל עריין שקילין לעיין דכל סטריין אחרנין עלייהו אתמר מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם וכתובם ללשונותם בארצותם בגוייהם וכתוב כי שם בלל יי' שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהו"ה</p>	<p>והכל חוזר בו, ולכן "זבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו" שלא נותן שלטון לצד האחר בקרבן, שכל אלהים אחרים הם עולם הפירוד, ואין להם קירבה ויחוד, והקדוש ברוך הוא הפרידם משמו, כמו שהפריד חשך מאור, זהו שכתוב "ויבדל אלהים בין האור ובין החשך" ומי שמקרב לקדוש ברוך הוא, מה שהפריד כמי שקירב טומאת הנדה לבעלה, וזהו סוד "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה" ולא תגלה ערותה הזה, קירוב שכל העריות שקולים לעבודה זרה, של כל הצדדים האחרים, עליהם נאמר "מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם", וכתוב ללשונותם בארצותם בגוייהם, וכתוב כי שם בלל ה' שפת כל הארץ, ומשם הפיצם ה'.</p>
<p>וכל מאן דקריב שום קרבנא לסטריין אחרנין</p>	<p>וכל מי שמקריב שום קרבן לצדדים</p>

¹ [מכאן רואים] גודל האיסור לייחס או לשותף (ר"ל להתערב במחשבה וכוונה או בדיבור ואמירה) איזה קדושה בכל דבר של חול, ומכש"כ בכל דבר טמא ח"ו. ואפי' אם אין הכוונה לאיזה עבודה ח"ו, אלא רק שחושב בדעתו ושכלו שיש שם איזה קדושה מלובש בה, הנה הוא מאביזרא דעברו² רח"ל (דע"ה ח"א נד ע"ד).

<p>קב"ה אפריש ליה משמיה ולית ליה חולקא בשמיה דקב"ה בחר לון לישראל מכל שאר אומין הה"ד ובך בחר ה' ופליג לון מנייהו לחולקיה הה"ד כי</p>	<p>האחרים, הקדוש ברוך הוא מפרישו משמו, ואין לו חלק בשמו, שהקדוש ברוך הוא בחר בישראל מכל שאר אומות, זהו שכתוב "ובך בחר ה'" וחלקם מהם לחלקו, זהו שכתוב "כי</p>
<p>דף קי"ב רע"מ</p>	
<p>חלק יי עמו ובגין דא יהיב לון אורייתא משמיה זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר והא אוקמוה י"ה עם שמי שס"ה ו"ה עם זכרי רמ"ח בכל מצוה ומצוה קשיר לון לישראל בשמיה למהוי כל אבר ואבר דלהון חולק עדביה ואחסנתיה ובג"ד זובח לאלהים יחרם וגו'</p>	<p>חלק ה' עמו" ולכן נתן להם תורה משמו, "זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור". והרי פרשוה, י"ה עם שמי שס"ה, ו"ה עם זכרי רמ"ח, בכל מצוה ומצוה קושר את ישראל בשמו, להיות כל אבר ואיבר שלהם חלק גורלו וירושתו, ולכן זובח לאלהים יחרם וכו'.</p>
<p>צריכין ישראל לשתפא ליי בהליכה דלהון בהקיץ דלהון הה"ד בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך</p>	<p>צריכים ישראל לשתף את ה' בהליכתם בהקיצתם, זהו שכתוב "בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך".</p>
<p>קם ההוא תלמידא ואשתתח קמיה ואמר זכאה איהו חולקיה דמאן דזכי למשמע מלין אלין כלהו שם יי¹ בכל סטרא ולא נפיק מניה לבר בכל סטרוי ע"כ (כ"ט א פקודא להקריב וכו')</p>	<p>קם אותו תלמיד והשתטח לפניו, ואמר אשרי הוא חלקו של מי שזוכה לשמוע דברים אלה, כולם שם ה' בכל צד, ולא יוצא ממנו החוצה בכל צדדו.</p>
<p>זהר</p>	
<p>וכי תאמרו מה נאכל וגו' ר' יהודה פתח בטח ביי ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה לעולם ב"נ² היא זהיר³ במאריה וידבק לביה במהימנותא עלאה⁴ בגין דיהוי שלים במאריה⁵</p>	<p>וכי תאמרו מה נאכל וגו', רבי יהודה פתח "בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה" לעולם יהא אדם זהיר ברבוננו, וידבק לבו באמונה העליונה, כדי</p>

¹ דכולן לשמו ובשמו (יהל אור).

² בן אדם, שהוא מושרש בב"ן ובמ"ה, חו"ג, שה"ס (נ"א שמהם) יצר הטוב ויצה"ר, ועיין לקמן סוד ארץ ואמונה (רמ"ז).

³ הפך הסדר הנהוג, לרמוז לפי עניינו שהאדם עשוי בצלם אלקים שאיבריו כולם מכוונים לעיונים, ולכן יש לו שייכות והתקבלות לפעול בעולמות של מעלה יותר משאר הנמצאים. וז"ש לעולם בר נש, כלומר להיותו בן אדם נברא בחותמו של אדה"ר, שעל כן אמרו רז"ל שחביב אדם מכל הבריות מפני שנברא בצלם, ולכך ראוי לו להיות זהיר במאריה, הוא זעיר שסתמו שם אד"ם, מ"ה שמו, וה"ס התורה הבנויה בתרי"ג מצוות כנגד תרי"ג איברים. ובזה תבין מ"ש לקמן ועשיתם אותם, וזהו ענין הזהירות במאריה, שיזדרז לגדלו בכל תיקונו, ועל דרך אומרם זהיר במצוות (רמ"ז).

⁴ שזהו עיקר הכל, שהרי אמרו בספרי, אליו ולא למדותיו, וכמ"ש הפרדס בשער הפונה. ומרן זלה"ה למדנו שורש האמת והוא כמ"ש בפירוש ספרא דצניעותא, הובא בספר הכוונות, שצריך האדם בתפלתו שיעלה מחשבתו עד מקום השקאת עמיקא דבירא דנגיד ונפיק לז"א ע"י השביל העליון הנכנס בעומק הבינה וכו'. וה"ס פנימיות האצילות הנקרא מהימנותא, ששם כל אמונתנו. ולפי שיסוד אבא שהוא השביל יוצא לחוץ מסיתומו בלבא דמלכא ששם הוא הפתח לעמיקא דבירא, ואין שם עיקר תכלית הכוונה אלא עד פנימיות דעת אבא שהוא ראש היסוד הנזכר בסוד הלולב, לכן דקדק ואמר במהימנותא עלאה, כלומר ולא ישאר בתחתונה, אבל אמר וידבק לביה, לפי שבלב הוא תכלית הגילוי, אבל יעלה עד המהימנותא עלאה (רמ"ז).

⁵ לאפוקי אם לא יכוין באמור לא יהיה שלם בו, כי יש חסרון גדול בזה, והוא על דרך תפלה בלא כוונה כגוף בלי נשמה (רמ"ז).

<p>דכר יהוי שלים ביה¹ לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא</p>	<p>שיהיה שלם עם רבונו, שכשיהיה שלם עמו לא יוכלו להזיקו כל בני העולם.</p>
<p>ת"ח בטח ביי² ועשה טוב מאי ועשה טוב³ אלא הכי תנינן בעובדא דלתתא³ יתער עובדא דלעילא והא אוקמוה ועשיתם אותם כביכול אתון תעבדון להון בגין דבההוא אתערותא דלכון דאתון עבדין לתתא אתער לעילא וע"ד ועשה טוב כתיב ואין טוב אלא צדיק דכתיב אמרו צדיק כי טוב כיון דאתון עבדין האי ודאי האי טוב יתער כדין שכין ארץ ורעה אמונה וכלא חד</p>	<p>בא וראה, בטח בה' ועשה טוב, מה זה "ועשה טוב", אלא כך שנינו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה שלמעלה, והרי פרשוה ועשיתם אותם, כביכול אתם תעשו אותם, משום שבאותה התעוררות שלכם שאתם עושים למטה מתעורר למעלה, ועל זה כתוב ועשה טוב, ואין טוב אלא צדיק, שכתוב "אמרו צדיק כי טוב", כיון שאתם עושים את זה, ודאי שהטוב הזה יתעורר, ואז "שכן ארץ ורעה אמונה", והכל אחד.</p>
<p>שכן ארץ ארץ עלאה דהא לית לך בעלמא דיכול למשרי בהדה עד דיתער האי טוב לגבה כיון דיתער ליה כביכול הוא עביד ליה וכדין שכן ארץ שרי בגווה</p>	<p>"שכן ארץ" ארץ העליונה, שהרי אין לך בעולם שיכול לשרות עמה עד שיתעורר הטוב הזה אליה, כיון שמעורר אותו, כביכול הוא עושה אותו, ואז "שכן ארץ" שורה בתוכה.</p>
<p>איכול איבה אשתעשע בהדה ורעה אמונה דא ארץ⁴ וכלא חד כד"א ואמונתך בלילות</p>	<p>ואכול פריה, השתעשע עמה, "ורעה אמונה" זו ארץ, והכל אחד, כמו שנאמר "ואמונתך בלילות".</p>
<p>ורעה אמונה הוי דבר לה בכל רעותך ואי לא תתער לקבלה האי טוב אתרחק מנה ולא תקרב בהדה לא תקרב לגו אתון נורא יקידתא ואי תקרב בהדה בדחילו כמאן דדחיל מן מותא דהא כדין נורא דליק ואוקיד עלמא בשלהובוי</p>	<p>"ורעה אמונה" הנהיגה בכל רצונך, ואם לא תתעורר כנגדה הטוב הזה, מתרחק ממנה ואל תתקרב אליה, אל תתקרב לתוך אש שורפת, ואם תקרב אליה בפחד, כמי שפוחד מן המות, שהרי אז האש דולקת ושורפת את העולם בשלהבותיה.</p>
<p>וכיון דאתער לקבלה האי טוב כדין שארי בגווה ולא תחדל מנה אנת כדין ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור</p>	<p>וכיון שמתעורר כנגדה הטוב הזה, אז הוא שורה בתוכה, ואתה אל תפחד ממנה, אז "ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור".</p>
<p>ת"ח בני מהימנותא מדברי להאי לרעותהו⁵ בכל יומא מאן אינון בני מהימנותא אינון דמתערי⁶ האי טוב לקבליה ולא חס על דיליה</p>	<p>בא וראה, בני האמונה מנהיגים את זאת לרצונם בכל יום. מי הם בני האמונה, אותם שמעוררים הטוב הזה</p>

¹ כשיגיע למדרגת בשלימות בכל פרצופו וכדוגמא של מעלה, אז ישלט על הכל וצלמו ישתלם ויגין עליו מכל סביביו (רמ"ז).

² כי לא נמצא כזה בתורה אם לא שיסמוך לו הטוב בעיני ה', אבל לא נאמר טוב לבדו (רמ"ז).

³ ירצה שידוע שבלך המעשה לגוף הפועלו, ולכן כחו גדול כשהוא בעשיית המצוות לתקן כל (נ"א כלי) הפרצופים העליונים, וזהו עובדא דלעילא, שבחינת הכלים הוא מצד הנקבה שעניינה עשיה, וכמ"ש לעיל מג ע"א, כלם בחכמה עשית, בבינה, ולכן סוד שיעורו של הקב"ה שהוא על הכלים הוא משם יר"ד הי"ו וי"ו הי"י שהוא בתבונה כנז"ל ריש ויקרא ב ע"א. וזהו ועשיתם אותם, דהיינו תר"ג מצוות בסוד תר"ג בחינות האיברים. וגם אומרו כאילו עשיתם עצמכם, והיינו הך, ר"ל שבהתעלות ניצוצי הברורים שהיו ישנים בקלי' צד המיתה, וכשיוצאים משם נייעורים ומתעלים למעלה, והחלק היותר ברור נעשה לתיקון עובדא דלעילא, הם הכלים, ושלמטה ממנו צלם האדם (רמ"ז).

⁴ אור קדושתו ית"ש המתפשט ושורה אצל כותל מערבי, הנה זה עומד אחר כתלנו (כמ"ש בשמו"ר פ"ב סי' ב'), ומשם מתפשט ושוכן בישראל, והוא השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

⁵ ושכינה עושה מה שהם גוזרים (רח"ו).

⁶ סוד התעוררות מ"ן לכן מתעורר אז היסוד להזדווג עמה ע"י הצדקה שעושה (רח"ו).

<p>וידעי דהא קב"ה יהיב ליה יתיר כד"א יש מפזר ונוסף עוד</p>	<p>כנגדו ולא חס על שלו, ויודעים שהרי הקדוש ברוך הוא יתן לו יותר, כמו שנאמר "יש מפזר ונוסף עוד".</p>
<p>מ"ט בגין דהאי אתער ברכאן לקבליה ולא יימא אי אתן האי השתא מה אעביד למחר אלא קב"ה יהיב ליה ברכאן עד בלי די כמה דאוקמוה ובג"כ וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' מה כתיב וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית התבואה לשלש השנים".</p>	<p>למה, משום שזה מעורר ברכות כנגדו, ולא יאמר אם אתן את זה עכשיו מה אעשה למחר, אלא הקדוש ברוך הוא נותן לו ברכות עד בלי די כמו שבארוה, ולכן "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו'", מה כתוב "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועַתָּה את התבואה לשלש השנים".</p>
<p>ועשת את התבואה לשלש השנים ועשת ועשתה מבעי ליה! מאי ועשת אלא לאפקא ה' דאית לה שמטה ונייחא ולא עביד עבידתא כתיב ראו כי יי' וגו' נותן לכם ביום הששי לחם יומים וגו' כגוונא דא וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו'</p>	<p>ועשת, היה צריך להיות ועשתה, מה זה ועשת, אלא להוציא ה' שיש לה שמיטה ומנוחה ולא עושה מעשה, כתוב "ראו כי ה' וגו' נותן לכם ביום הששי לחם יומים וגו'" כדוגמא זה "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו'".</p>
<p>רבי חייא ור' יוסי הוו אזלי בארשא פגעו בהווא פורא אשכחו תרי גברי דהוו אזלי אדהכי חמו חד ב"ג דהוה אתי ואמר לון במטו מנייכו הבו לי מזונא פתא דנהמא דדני תרין יומין דתעינא במדבר ולא אכלנא מדי</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, פגעו באותו הר, מצאו שני גברים שהיו הולכים, בין כך ראו איש אחד שהיה בא, ואמר להם בבקשה מכם תנו לי מזון פת לחם, ששני ימים שתעיתי במדבר ולא אכלתי דבר.</p>
<p>אשתמיט חד מאינן תרי גברי ואפיק מזוניה דאיהו איתי לאורחא ויהיב ליה ואכיל ואעקי לה</p>	<p>נשט אחד מאותם שני גברים והוציא מזונו שהוא הביא לדרך, ונתן לו והאכיל והשקה אותו.</p>
<p>א"ל חברה מה תעבד מן מזונא דהא אנא דידי אכלנא</p>	<p>אמר לו חבירו מה תעשה למזון, שהרי אני את שלי אני אוכל.</p>
<p>א"ל ומה עלי דידך אנא אזיל יהיב גבי ההוא מסכנא עד דאכל כל מה דהוה גביה וההוא נהמא דאשתאר יהב ליה לאורחא ואזל ליה</p>	<p>אמר לו ומה על שלך אני הולך, ישב אצלו אותו עני עד שאכל כל מה שהיה אצלו, ואותו לחם שנשאר נתן לו לדרך והלך לו.</p>
<p>א"ר חייא לא בעא קב"ה דמלה דא יתעביד על ידן</p>	<p>אמר רבי חייא לא רצה הקדוש ברוך הוא שדבר זה יעשה על ידינו.</p>
<p>א"ר יוסי דילמא דינא אתגזר על ההוא ב"ג ובעא קב"ה לזמנא קמיה האי בגין לשזבא ליה עד דהוו אזלי לאה ההוא גברא בארשא א"ל חבריה ולא</p>	<p>אמר רבי יוסי אולי נגזר דין על אותו איש, ורצה הקדוש ברוך הוא להזמין לפניו את זה כדי להצילו. בעוד שהלכו התעייף אותו איש בדרך, אמר לו חבירו ולא</p>
<p>קיא/א</p>	

¹ לא הבנתי כוונת הזהר שהרי כ"כ רומז לנוק' ועשת בלא ה' כמו פעלת כמו ועשתה בה' ועוד מאי רמז זה דלא עביד עבידתא הרי הוא עושה לשלש שנים משפע המלכות בהכרח שעל ידה בא אלינו וחלילה ע"י זולתה וא"כ מאי לאפקא וסבור הייתי שהשפע יבא ע"י היסוד לבד הנק' ברוך והיינו ברכתי ומלת ועשת נקבה תכזב זה גם זה א"א לומר שהיא ע"י יסוד זולת המלכות עמו דצדיק וצדק כחדא אזלין (רח"ו). הנה כבר ידעת כי ו' ימי החול הם בסוד ו"ק מטטרון ורמוזים מחסד עד היסוד אך יום השבת הוא בסוד המלכות המושלת על ו' ימי החול ובהם יש מלאכה ובשבת אין מלאכה רק ניחא לכן ביום הו' היה נותן להם לחם משנה וכן וצויתי את ברכתי בשנה הו' ועשת את התבואה אך לא בשביעית שעליה לא כתיב אות ה' במלת ועש"ת הרמוז בה. (זהר הרקיע).

אמרתי לך שלא תתן לחם לאחר.	אמינא לך דלא תתן נהמא לאחרא
אמר רבי חייא לרבי יוסי הרי מזון עמנו ניתן לו לאכול.	א"ר חייא לרבי יוסי הא מזונא גבן ניהב ליה למיכל
אמר רבי יוסי רוצה להוציא ממנו את הזכות, נלך ונראה שהרי בודאי בצורת פניו של זה, הדפוס של המות נאחז, ורצה הקדוש ברוך הוא לזמן זכותו כדי להצילו.	א"ר יוסי תבעי למיפק מניה זכותא ניזיל ונחמי דהא ודאי ¹ בקפטורי דדא טפסא דמותא אתאחיד ובעא קב"ה לזמנא זכותיה בגין לשזביה
בין כך ישב אותו האיש וישן תחת אילן אחד, וחברו התרחק ממנו וישב בדרך אחרת.	אדהכי יתיב ההוא ב"ג ונאים תחות חד אילנא וחבריה אתרחיק מניה ויתיב בדרך אחרא
אמר רבי יוסי לרבי חייא, כעת נשב ונראה שודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס, קמו וחכו בין כך ראו שרץ אחת של שלהבות עומדת לפניו, אמר רבי חייא אוי על אותו האיש שעכשיו ימות.	א"ר יוסי לר' חייא השתא ניתיב ונחמי דודאי קב"ה בעי למרחש ליה ניסא קמו ואורכו אדהכי חמו חד טיפסא ² בשלהובי קאים גביה א"ר חייא ווי על ההוא ב"ג דהשתא יימות
אמר רבי יוסי אשרי אותו האיש שהקדוש ברוך הוא ירחיש לו נס, בין כך ירד מאילן אחד נחש אחד ורצה להרגו, קמה אותה שרץ עליו והרגתו, הכה השרץ בראשה והלכה לה.	א"ר יוסי זכאה ההוא ב"ג דקב"ה ירחיש ליה ניסא אדהכי נחת מאילנא חד הויא ובעא למקטליה קם ההוא טפסא עליה וקטליה קסטר ³ ברישיה טפסא ואזל ליה
אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לך שהקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס, ולא תוציא זכותו ממנו. בין כך התעורר אותו האיש וקם והלך לו, אחזו בו רבי חייא ורבי יוסי ונתנו לו לאכול, אחר שאכל הראו לו הנס שהרחיש לו הקדוש ברוך הוא.	א"ר יוסי ולא אמניא לך דקב"ה בעא למרחש ל' ניסא ולא תפוק זכותיה מניה אדהכי אתער ההוא ב"ג וקם ואזיל ליה אחידו ביה ר' חייא ור' יוסי ויהבו ליה למיכל בתר דאכל אחויאו ליה ניסא דרחיש ליה קב"ה
פתח רבי יוסי ואמר "בטח בה' ועשה טוב שכן טוב ארץ ורעה אמונה זכאה חולקיה דב"ג דעביד טוב מדידיה ⁴ דהא אתער טוב בכ"י ¹ ובמה בצדקה ²	פתח ר' יוסי ואמר בטח ביי' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה זכאה חולקיה דב"ג דעביד טוב מדידיה ⁴ דהא אתער טוב בכ"י ¹ ובמה בצדקה ²

¹ ואע"ג דלעיל אמר בלשון ספק דילמא דינא אתגזר, וכאן קיימו בלשון ודאי, נראה דגזר כך כשראה שעף ולאחז בזמן מועט, שאין ספק שהוא אכל אמש ואינו דבר טבעי שלחסרון לחם זמן מועט ילאה כל כך, אלא ודאי שהיתה השגחת השם שמה. ואפשר נמי שלהיות רבי יוסי אחוז במלכות, כמ"ש הרב זלה"ה בריש אדרא, והיא אילנא דמותא ובה סוד רוח הקדש, "ל שהופיע ברבי יוסי וראה שנמתקה המלכות באותה הצדקה ושתעשה לו פלא. ועוד שאותו האיש בגודל נדיבות לבו עשה לפנים מן השורה לתת כל שהיה זוכה שה' יעשה לו נס (רמ"ז).

² שרץ (רח"ו).

³ הפך ראשו והלך לו (רח"ו).

⁴ ירצה שמטיב לאחרים, אי נמי בבטחונו בה'. ולכן יעשה הצדקה בהתעוררות עצמו ולא שיעוררהו. אחר ממה שצריך לו לעצמו, וכענין מעשה הנז"ל, שאז נקרא עושה טוב. ועל דרך שפירשו הקדמונים במלוא לעני בשעת דוחקו, של מלוא עצמו, מה שאין כן בעצם עשיר מושפע, שכיון שה' נתן לו עושר הלא חייב הוא לעשות צדקה וכופין אותו בכמה כפיות ככתוב ביו"ד סי' רמ"ח (ס"א). והרי אם כן שאינו תלוי בעשירותו. מה שאין כן בענין הנז"ל שהוא ולא אחר בעל המעשה ועוד עביד בידיה ולא מן הנז"ל, ואין לך מי שיאמר עליו שעושה משלו כמי שנותן לעני ממה שיש בידו לאכילתו, וכש"ה (ישעיה נח, ז) פרוס לרעב לחמך (רמ"ז).

<p>דכד אתער צדקה הא טוב כדין אתער לגבי כ"י וע"ד כתיב וצדקה תציל ממות מ"ט בנין דצדקה אילנא דחיי הוא ואתער על ההוא אילנא דמותא ונטיל אינון דאחידן ביה ושוב לון מן מותא</p>	<p>בצדקה. שכשצדקה מתעוררת הוא טוב, אז מתעורר אל כנסת ישראל, ועל זה כתוב "וצדקה תציל ממות", למה, משום שצדקה היא עץ החיים ומתעוררת על אותו עץ המות, ולוקח אותם שאחוזים בו ומצילים מהמות.</p>
<p>מאן גרים לההוא אילנא דחיי דאתער להאי הוי אימא ההיא צדקה דאיהו עביד כביכול הוא עביד ליה לעילא כד"א עושה צדקה בכל עת והא אתמר</p>	<p>מי גרם לאותו עץ חיים שיתעורר לזה, הוה אומר אותה צדקה שהוא עושה, כביכול הוא עושה אותו למעלה, כמו שנאמר "עשה צדקה בכל עת" והרי נתבאר.</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>והתנחלתם אותם לבניכם וגו' לעולם בהם תעבדו וגו' פקודא דא לעבוד בעבד כנעני דכתיב לעולם הם תעבדו ואינון מסטרא דחם דגלי עריין דאתמר עליה ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו אמאי עבד עבדים אלא עבד לההוא עבד עולם³ דאיהו עולמו של יובל⁴</p>	<p>והתנחלתם אותם לבניכם וגו' לעולם בהם תעבדו וגו', מצוה זו לעבוד בעבד כנעני, שכתוב "לעולם בהם תעבדו", והם מהצד של חם שגילה עריות, שנאמר עליו "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו" למה עבד עבדים, אלא עבד לאותו עבד עולם, שהוא עולמו של יובל.</p>
<p>ואי תימא⁵ דהא אחוה דשם ויפת הוה אמאי לא הוה הכי כוותיהו⁶ והכי מזרעא דחם הוה אליעזר עבד דאברהם אמאי לא הוי כותיה דנפק צדיק וקב"ה אודי בברכתיה⁷ כד בריך ליה לבן</p>	<p>ואם תאמר שהיא אחיהם של שם ויפת היה, למה לא היה כך כמותם, וכן מהזרע של חם היה אליעזר עבד אברהם, למה לא היה כמותו, שיצא צדיק, והקדוש ברוך הוא הודה בברכתו כשברך אותו לבן.</p>
<p>אלא ודאי הכא ברזא דגלגולא גולל אור מפני חשך עבדא דאברהם דנפק מחשך ודא זרעא דחם דיו לעבד להיות כרבו דאיהו אברהם</p>	<p>אלא ודאי כאן בסוד הגלגול, גולל אור מפני חשך, עבד אברהם שיצא מהחשך, וזה הזרע של חם, דיו לעבד להיות כרבו, שהוא אברהם, שיצא</p>

¹ ירצה שבזה הוא גורם לעורר זוג ז'ין בשלימות דהיינו ישראל ורחל, שאז נקראת כנסת ישראל ככתוב אצלי בכמה מקומות. ואיתא בספר הכוונות בכוונת קונה הכל, כי כוללות טפת החסד הוא שם ע"ב, שה"ס ע"ב אורות, ושזווג יעקב ברחל מאירים נ"ה אורות כמנין הכל. ונשאר י"ז כמנין ט"ב, שה"ס אור הגנוז לצדיקים צדיק וצדק ישראל ורחל. וידוע שיש כמה מעלות בנתינת הצדקה וכמו שכתב השולחן ערוך (יר"ד סי' רמז). והנה כל צדקה גורמת טוב והכל לפי בחינתה (ק"ז), כי המדרגה הגרועה גורמת טוב מבחינת יסוד, והבינונית ממשכת טוב מת"ת, והמעולה מעוררת טוב הגנוז, והרי כל הבחינות רמוזות בטוב, וז"ש אתער טוב, ודוק (רמ"ז).

² דע שהצדקה ה"ס ה' חסדים המתקבצים בזעיר וניתנים לרחל שהיא צדק על ידי צדיק המשפיע בצדק שהוא דין ועושה אותו צדקה דקבילת דכורא. והנה שם מ"ה ה"ס זעיר כשהוא אד"ם כנודע, דהיינו בגדלותו, ועיין לקמן ק"ג ב' ששם כתבתי סוד הצדקה בשם מ"ה, וגם בסוד מילואו שהוא ודאאו"א, שה"ס החסדים שמכונן בהם את חו"ה, וכן צדק"ה במ"ק, שסודו בנוק'. וז"ס בטח בה', בט"ח עולה י"ט, וזה תמלאם בשם ה'. ולכן אמרו בזוהר שהצדקה מקיים צלם האדם ואפילו לרשעים, ומייתי לה מנבוכדנצר שכל עוד ששמע לעצת דניאל נתקיים אדם (רמ"ז).

³ ר"ל בשפחה בישא דהיא עבד למט"ט שהוא עבד של עולם בריאה (יהל אור).

⁴ בינה מקנן בכורסייא (יהל אור).

⁵ ר"ל כיון דמגזעא חדא נפקו אמאי האי טוב והאי רע (יהל אור).

⁶ דחם (יהל אור).

⁷ דכתיב באורייתא ועוד כמ"ש בזהר בא ברוך ה' ה' זמין שני תיבות אלו בפיו של לבן (יהל אור).

<p>דנפק מתרח עובד כו"ם וחשך מפני אור דא ישמעאל דנפק מאברהם ועשו מיצחק¹</p>	<p>מתרח, עובד כו"מ. וחשך מפני אור, זה ישמעאל, שיצא מאברהם ועשו מיצחק.</p>
<p>ורוא תערובת טפין באתר דלאו דיליה גרים דא מאן דעריב טפה דיליה בשפחה מחלת² בת ישמעאל או בבת אל נכר³ דאינון רע⁴ חשך⁵ וטפה דיליה טוב אור⁶ וירא אלהים את האור כי טוב מערב טוב עם רע על מימרא דמאריה דאמר ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו קב"ה בההוא דערב (רב) ארכיב ליה ואייתי ליה בגלגולא לקבלא עונשיה חזר בתשובתא אשתדל באורייתא ואפריש טוב מרע דאינון אסור והתר טומאה וטהרה כשר ופסול בדא אתפרש רע מטוב</p>	<p>וסוד תערובת טפות במקום שאינו שלו גרם את זה, מי שמערב טפה שלו בשפחה מחלת בת ישמעאל, או בבת אל נכר, שהם רע חשך, והטפה שלו טוב אור "וירא אלהים את האור כי טוב", מערב טוב עם רע, עובר על מאמר רבונו שאמר "ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו" הקדוש ברוך הוא מרכיב אותו באותו שערב (רב), ומביאו בגלגול לקבל ענשו, אם חזר בתשובה התעסק בתורה והפריד טוב מרע, שהם אסור והיתר, טומאה וטהרה, כשר ופסול, בזה נפרד הרע מהטוב</p>
<p>דאתמר ביה וייצר יצירה לטב וייצירה לביש באורייתא אפריש לון קב"ה ירית ליה נשמתא מניה⁷ למהוי שלטא על תרווייהו בחד דאיהו אור עלמא דאתי ובהד איהו חשך עלמא דין הה"ד ויפח⁸ באפיו נשמת חיים וכפום זכוון וחובין כמה דאוקמוה⁹ העושה מצוה אחת מטיבין לו בינוני זכוון וחובי שקולין פלגו זכוון לעילא (ס"א ופלגו לתתא) ופלגו חובי לתתא ורזא דא מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש</p>	<p>שנאמר בו "ויצר", יצירה לטוב ויצירה לרע, בתורה הפריד אותם, הקדוש ברוך הוא מוריש לו נשמה ממנו, שיהיה שולט על שניהם באחד, שהוא אור העולם הבא, ובאחד שהוא חשך העולם הזה, זהו שכתוב "ויפח באפיו נשמת חיים", וכפי זכויות וחובות כמו שבארוה, העושה מצוה אחת מטיבין לו, בינוני זכויות וחובות שקולים, חצי זכויות למעלה (וחצי למטה) וחצי חטאיו למטה, וזה סוד "מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש".</p>
<p>צדיק גמור כל זכווי¹⁰ לעילא וחובי לתתא רשע גמור חובי לעילא וזכווי לתתא</p>	<p>צדיק גמור כל זכויותיו למעלה וחובותיו למטה, רשע גמור חובותיו למעלה וזכויותיו למטה.</p>
<p>וב"נ דחב באתגלייא בתריין דרגין¹¹ איהו אי חזר בתשובתא¹² באתגלייא¹³ בין צדיקייא</p>	<p>ובן אדם שחטא בגלוי הוא בשני דרגות, אם חזר בתשובה בגלוי בין צדיקים</p>
<p>קיא/ב</p>	
<p>בגין דידיעין דינוי דקב"ה ונטרין גרמייהו</p>	<p>משום שיודעים דיני הקדוש ברוך הוא, ושומרים עצמם מלחטא, ובמכסה</p>

¹ שני טיפין דזריק אדם כמ"ש למטה וכן להיפך אברהם ואליעזר (יהל אור).

² שישמעאל משפחה בא (יהל אור).

³ עשו שנתנכרו מעשיו (יהל אור).

⁴ בישמעאל (יהל אור).

⁵ בעשו דשם חשך כידוע (יהל אור).

⁶ היפוכא דהנ"ל (יהל אור).

⁷ ר"ל מאורייתא דטו"ר (יהל אור).

⁸ ר"ל נשמת חיים בעלמא דאתי ויהי האדם לנפש חיה בעלמא דין נשמה ונפש כידוע (יהל אור).

⁹ שאמרו (קידושין לט ע"ב) דעבדין ליה יום טב וכו' (יהל אור).

¹⁰ ר"ל דמניחים הזכויות לעולם הבא כנ"ל ור"ל לעילא בעולם הבא ולתתא בעולם הזה כידוע (יהל אור).

¹¹ ר"ל אם עשה תשובה או לא כמש"ו (יהל אור).

¹² ר"ל כמ"ש (יומא פו ע"ב) כתיב מכסה פשעיו לא יצליח וכתוב אשרי נשוי פשע כסוי חטאה כאן וכו' הרי

באתגלי' ובאתכסייא לעילא ולתתא (יהל אור).

¹³ צ"ל ואי לא חזר בתשובתא דינא באתגלייא וכו' (יהל אור).

<p>מלמחמי ובאתכסיא בין רשיעיא לקיים בהו ועיני רשעים תכלינה!¹</p>	<p>בין רשעים לקיים בהם "ועיני רשעים תכלינה".</p>
<p>ובנין דא חובא דאדם עבר על ויצו יי' אלהים ואוקמוה² אין צו אלא ע"ז אעבר עליה³ ארכיב ליה בטפת תרח⁴ דביה רתח⁵ לקב"ה דעבר על צו מע"ז הדר בתיובתא ותבר צולמין דעכו"ם וכל מזוני דיליה הוא תקין במה" דחב ותבר חובא ובנינא⁶ בישא דבנה⁷ ואמליך ליה לקב"ה ושכינתיה על עלמא</p>	<p>ומשום זה החטא שאדם עבר על "ויצו ה' אלהים" ופרשוה אין צו אלא עבודה זרה, עבר עליו, הרכיב אותו בטפת תרח, שבו הרגיז את הקדוש ברוך הוא, שעבר על צו מעבודה זרה, חזר בתשובה, ושבר צלמי עבודה זרה, וכל מזונו הוא תקין במה שחטא, ושבר את החטא ואת הבנין הרע שבנה, והמליך את הקדוש ברוך הוא ושכינתו על העולם.</p>
<p>במאי בגן דקדיש שמיה ית' ברבים ועאל בנורא לאתוקרא גרמיה לקיים ביה פסילי אלהיהם תשרפון באש ולא עוד אלא דלאבוי תרח⁸ אהדר בתיובתא ואעיל ליה ולאמיה ולכל מארי דההוא דרא בגן עדן והכי אתלבן בנורא ככספא דאיהי מוניט"א דמלכא⁹ ושקר¹⁰ לה בעופרת אעיל ליה בנורא ונפק העופרת לבר ישמעאל</p>	<p>במה, משום שקדש שמו יתברך ברבים, ונכנס לאש לשרוף את עצמו, לקיים בו "פסילי אלהיהם תשרפון באש". ולא עוד אלא שאת אביו תרח החזיר בתשובה, והכניס אותו ואת אמו ואת כל בעלי אותו דור לגן עדן, וכך התלבן באש ככסף שהיא מטבע המלך, וזייף אותה בעופרת, הכניס אותה לאש, ויצאה העופרת החוצה, ישמעאל.</p>
<p>ובנין דא נפק מצחק בע"ז ואשתאר אדם מלובן והאי איהו שינוי השם דכד אתגלגל אדם בעי למעבד ליה שינוי השם שנוי מקום ושנוי מעשה</p>	<p>ולפיכך יצא מצחק בעבודה זרה, ונשאר אדם מלובן, וזהו שנוי השם, שכשמתגלגל אדם צריך לעשות לו שנוי השם, שנוי מקום, ושנוי מעשה.</p>
<p>לבתר אתא יצחק ואתתקף ביה מחובא תניינא דאתמר ביה על האדם דדא שפיכות</p>	<p>אחר כך בא יצחק והתחזק בו מהחטא השנוי, שנאמר בו על האדם, שזה שפיכות דמים, וזה גרם את הנסיון</p>

¹ היינו התשובה אבד מהם (אור יקר). דלא לעבדו תשובה וז"ש ועיני וכו' (יהל אור).
² הנה אדה"ר קלקל בע"ז ופגם בשם מ"ה לכן בא אברהם ושיבר את הצלמים לכבוד צלם העליון ותיקון שם מ"ה והיינו אבר מ"ה דאברהם נשאר בו אותיות אבר כמנין ג"ר שהיה עוד פגם באד"הר בדם האדם שהסיר אות א' משם מ"ה ונשאר דם בסוד (בראשית ט ו) שופך דם האדם כנז' אצלינו במ"א לכן יצחק פשט צווארו ע"ג המזבח ותיקן דם זה והחזיר להיות המ"ה שלם. הסר דם מיצחק נשאר קס"ד גימ' שם אהו"ה במי' יודין ע"ה שהוא גושפנקא רבא דעובד' דבראשית שהוא ר"ת (בראשית א א) את השמים ואת הארץ וכןזכר בנשואין שלו (בראשית כד ג) אלהי השמים ואלהי הארץ שהחזיר מעשה בראשית לאיתנו. עוד פגם אדם ראשון בעריות ופגם בחקל תפוחין שהוציא ב' טפין קדושות ביד הקליפה ועבד יעקב בשביל כך ז' שנים בכל כחו לזווג שם מ"ה ברחל הסר מ"ה מיעקב נשאר חקל והם ג"פ מ"ה שבנ"ה עם ג' כוללים ששם היה הפגם ובאו האבות ותיקנם כ"א תיקון מ"ה ויעקב כולל שלשתן שהוא הי' בחיר שבאבות (זהר הרקיע).
³ והעביר בעצמו יצר הרע ונעשה גוי ועובד ע"ז (אור יקר).
⁴ גוי עובד ע"ז ונולד גוי (אור יקר).
⁵ רתח אותיות תרח דאין מעלה אף כמו ע"ז דכתיב וחרה אף כו' (יהל אור).
⁶ ר"ל שבנה בנין הקל' הרס עכשיו (יהל אור).
⁷ היינו בנין רע שנבנה בעברה כענין ואנכי בראתי משחית שאמר הפייטן (אור יקר).
⁸ גוי שנתגלגל בו בטפתו וכן לאמיה שזו הכנעה גדולה לקל' ששלטו בנשמתו וחשבו שהרויחו ומה שהיה בידם אבדו וכנגד תשובת המשקל "עאל בנורא" (אור יקר).
⁹ ר"ל מטבע של מלך (יהל אור).
¹⁰ שקרא אלקים לע"ז (יהל אור).

של יצחק בסכין, והתברר בו כמי שבורר אוכל מתוך פסולת, ויצאה הפסולת החוצה, עשו, שופך דמים.	דמים ודא גרם נסיונא דיצחק בסכיןא ואתברר ביה כמאן דבריר ¹ אוכל מגו פסולת ונפק פסולת לבר עשו שופך דמים
אחר כך בא יעקב, והרכיב אותו בלבן ונעשה עבד אליו, זהו שכתוב "אעבדך שבע שנים ברחל" ובאותה סבה שהחליפה באחותה, עשה שבע שנים אחרות, להוציא שתי טפות שזרק אדם במקום נכרי, וזה גלוי עריות, וזהו "לאמר", והוציאם מלבן הארמי נחש.	לבתר אתא יעקב וארכיב ליה בלבן ואתעביד עבד לגביה הה"ד אעבדך שבע שנים ברחל ובההיא סבה דאחלף לה באחותה עבד שבע שנים אחרנין לאפקא תרין טפין ² דזרק אדם באתר נכראה ודא גלוי עריות והאי איהו לאמר ³ ואפיק לון מן לבן הארמי נחש ⁴
ובשלשת אלה היה לאדם שנוי השם ושנוי מקום ושנוי מעשה. שנוי השם באברהם ושנוי מעשה ביעקב.	ובתלת אלין הוה לאדם שנוי השם ושנוי מקום ושנוי מעשה שנוי השם באברהם ושנוי מקום ביצחק ושנוי מעשה ביעקב
ואם לזה שנאמר בו "אז ראה ויספרה קבל בתשובה" כל שכן לאחרים. ומשום זה עבד טוב, המקום גורם, ועבד רע גם כן. אבל שאר עבדים, לעולם בהם תעבודו.	ואי להאי ⁵ דאתמר ביה אז ראה ויספרה קבל בתיובתא כ"ש לאחרים ובגין דא עבד טוב ⁶ אתרא גרים ועבד רע אוף הכי אבל שאר עבדים לעולם בהם תעבודו
קמו בעלי הישיבה ואמרו "אשרי העם שככה" בגימטריא משה, קם הרועה הנאמן ואמר "אשרי העם שה' אלהיו".	קמו מארי מתיבתא ואמרו אשרי העם שככה ⁷ בגימטריא משה קם רעיא מהימנא ואמר אשרי העם שיי' אלהיו ע"כ (משפטים קיז לא תהיה אחרי רבים וכו')
כי לי בני ישראל עבדים וגו', מצוה לעבוד בכל מיני עבודה, במקדש ומחוץ למקדש, בכל אותן עבודות שנקראות עבודה.	כי לי בני ישראל עבדים וגו' פקודא לעבוד בכל מיני עבודה במקדש ולבר ממקדש בכל אינון פולחנין דאקרי עבודה
בתפלה, לעסוק אחר מצוות התורה, שהכל נקרא עבודה, כעבד שעוסק אחר רבו, בכל מה שצריך.	בצלותא לאשתדלא" בתר פקודי אורייתא דכלא אקרי עבודה כעבד דאשתדל בתר מאריה בכל מה דאצטריך
משום שישראל [הקב"ה] קרא אותם עבדים שכתוב "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם" למה הם עבדים, משום שכתוב "אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", ולכן כתוב בעשרת הדברות אחר כך שכתוב "אנכי ה' אלהיך אשר	בגין דישראל קרי לון עבדים דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם מ"ש אינון עבדים בגין דכתיב אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים ובג"כ כתיב בעשר אמירן לבתר דכתיב אנכי יי' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים למפלא

¹ שמתחלה בירר פסולת מתוך אוכל בישמעאל ונשאר פסולת עכשיו בריר אוכל מפסולת ויצא יעקב נקי רק שעדיין לא יצא לצורך כלי עד העבדות כמ"ש וכן ישראל במצרים כידוע (יהל אור).

² קין והבל בזהמא דחווה ולכן ארכיב ב"פ באברהם ויצחק ונפק ב"פ פסולת ועיקב דוגמת שת שתיקן שניהם כמ"ש זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין וקין והבל שניהן חטאו הבל חטא במחשבה וקין במעשה בשפיכות דמים (יהל אור).

³ כמ"ש (סנהדרין נו ע"ב) ויצו זו ע"ז על האדם כו' (יהל אור).

⁴ כמ"ש נחשתי כמ"ש בזהר דסליק לגבי נחשים ונחש ממונה על העריות כידוע (יהל אור).

⁵ ר"ל לאדם הראשון דדרגי' בחכמה עילאה שהוא למעלה מתשובה בינה, קיבל בתשובה כ"ש כו' (יהל אור).

⁶ ר"ל אע"ג דאביו רע נפיק מ' טוב וכן בהיפוך אבל שאר עבדים לעולם כו' ר"ל בנייה ובני בנייה שוין לעולם וז"ש אבל שאר כו' (יהל אור).

⁷ שהוא תיקן ג' אבהן בתלת ענפי שיי' מן משה ותיקן אדם במ"ה מן משה גימ' אד"ם בסוד מה שמו כו' כידוע (יהל אור).

<p>ליה כעבד דפלה למאריה דפריק ליה מן מותא דפריק ליה מכל בישין דעלמא</p>	<p>הוצאתיך מארץ מצרים" לעבוד אותו, כעבד שעובד את רבו שפדה אותו ממות, ושפדה אותו מכל הרעות של העולם.</p>
<p>בתרין זינין¹ (נ"א שמהן אלין) אקרין ישראל לקב"ה עבדים דכתיב עבדי הם ואקרין בנים דכתיב בנים אתם ליי' אלהיכם בזמנא דידע ליה ב"נ לקב"ה בארה כלל כדין אקרי עבד דעביד פקודא דמארי ולית ליה רשו לחפשא בגניזוי וברון דביתיה</p>	<p>בשני סוגים (שמות אלו) נקראים ישראל לקדוש ברוך הוא עבדים, שכתוב עבדי הם, ונקראים בנים, שכתוב "בנים אתם לה' אלהיכם" בזמן שמכיר האדם את הקדוש ברוך הוא בדרך כלל, אז הוא נקרא עבד שעושה מצות רבו, ואין לו רשות לחפש בגניזוי ובסודות ביתו.</p>
<p>בזמנא דידע ליה ב"נ בארה פרט כדין אקרי בן רחימא דיליה כבן דחפיש בגניזוי בכל רזין דביתיה</p>	<p>בזמן שמכיר אותו האדם בדרך פרט, אז נקרא בן אהוב שלו, כמו בן שמחפש בגניזוי בכל סודות ביתו.</p>
<p>ואע"ג דאקרי בן ברא בוכרא לקב"ה כד"א בני בכורי ישראל לא יפוק גרמיה מכללא דעבד למפלה לאבוי בכל פולחנין דאינון יקרא דאבוי והכי אצטריך לכל ב"נ למהוי לגבי אבוי בן לחפשא בגניזוי ולמנדע רזין דביתיה ולאשתדלא אכתרייהו ולמהוי לגבי אבוי עבד</p>	<p>ואף על גב שנקרא בן, בן בכור לקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר בני בכורי ישראל, אל יוציא את עצמו מכלל של עבד לעבוד את אביו בכל העבודות, שהן כבוד אביו, וכך צריך לכל בן אדם, להיות בן לגבי אביו, לחפש בגניזוי ולדעת סודות ביתו ולעסוק אחריהם, ולהיות עבד לגבי אביו.</p>
<p>ורוא דמלה תרין דרגין אינון לעילא דאצטריך ב"נ לאתעטרא בהו ואינון רוא דמהימנותא ואינון חד</p>	<p>וסוד הדבר שתי דרגות הן למעלה שצריך בן אדם להתעטר בהן, והן סוד האמונה והן אחת.</p>
<p>חד רוא דעבד וחד רוא דבן</p>	<p>אחת סוד של עבד, ואחת סוד של בן.</p>
<p>והאי עבד אקרי אדון כל הארץ בן כמה דאוקימנא בני בכורי ישראל וכלא רוא חדא דמהימנותא</p>	<p>והעבד הזה נקרא אדון כל הארץ, בן כמו שבארנו, בני בכורי ישראל, והכל סוד אחד של האמונה.</p>
<p>ואצטריך ב"נ לאתעטרא באלין דרגין לאתכללא ברוא דמהימנותא עבד למפלה בכל זיני פולחנא בצלותא דאקרי עבודה כהאי עבד דאיהו רוא עלאה דלא שכיך לעלמין תדיר וקא משבחה ומנגנא תדיר</p>	<p>וצריך בן אדם להתעטר בדרגות הללו, להכלל בסוד האמונה, עבד לעבוד בכל מיני עבודה בתפלה שנקראת עבודה, כמו אותו עבד שהוא סוד עליון, שלא נשקט לעולמים תמיד, ומשבח ומנגן תמיד.</p>
<p>והא אתמר בפולחנין אחרנין דכל פולחנין ומלין דעלמין כלהו איהו עביד ופלה ובג"ד אקרי אדון בגין דאיהו עבד למפלה אקרי אדון כל הארץ</p>	<p>והרי נתבאר בעבודות אחרות, שכל העבודות ודברי העולמות כולם הוא עושה ועובד, ומשום זה נקרא אדון, משום שהוא עבד לעבוד נקרא אדון כל הארץ.</p>
<p>בר נש דאתעטר ברוא</p>	<p>בן אדם שמתעטר בסוד</p>
<p>דף קיב/א</p>	
<p>דא למיהוי עבד למפלה פולחניה דמאריה איהו סליק ואתעטר למהוי בדרגא דא ואקרי</p>	<p>הזה, להיות עבד לעבוד עבודת רבו, הוא עולה ומתעטר להיות בדרגה הזו,</p>

¹ ר"ל מסטרא דמלכות נקר' עבד ומסטרא דת"ת אב הרחמן נק' בנים וזה איבנו מלכנו וכן כל המאמר הזה הולך על קוטב זה (יהל אור).

<p>אוף הכי אדון דהא איהו בריך בכל אינון פולחנין להאי עלמא וקיים ליה וע"ד אקרי אדון (ס"א אדוני הארץ) זכאה חולקיה דהאי בן דוכי לאשתדלא למנדע בגנזי דאבוי ובכל ריזין דביתיה כברא יחידאי דאשליטה אבוי בכל גנזוי ודא איהו יקרא דשליט על כלא</p>	<p>ונקרא כמו כן כאן אדון, שהרי הוא מברך בכל העבודות האלה את העולם הזה ומעמידו, ועל זה נקרא אדון (אדוני הארץ), אשרי חלקו של הבן הזה, שזוכה לעסוק לדעת בגנזי אביו ובכל סודות ביתו, כמו בן יחידי שהשליטו אביו בכל גנזיו, וזהו הכבוד ששולט על הכל.</p>
<p>מאן דישתדל באורייתא למנדע ליה לקב"ה ובאינון גנזיין דיליה אקרי בן לקב"ה כל חילי שמיא לית מאן דימחי בידיה בכל שעתא דאצטריך למיעל לגבי אבוי זכאה חולקיה בעלמין כלהו ובג"ד כד אשתדל למנדע ליה בארה פרט ברזא דחכמתא כדין אקרי בן</p>	<p>מי שעוסק בתורה לדעת את הקדוש ברוך הוא, ובאותם הגנזים שלו נקרא בן לקדוש ברוך הוא, כל כחות השמים אין מי שימחה בידו, בכל שעה שמצטרך להיכנס אל אביו, אשרי חלקו בכל העולמות, ומשום זה כשעוסק להכירו בדרך פרט בסוד החכמה אז נקרא בן.</p>
<p>בפולחנא דב"נ פלח ליה לקב"ה אית פולחנא דאצטריך ב"נ לאתכללא בתרוייהו למהוי עבד ובן לאתעשרא ביה בקב"ה ומה איהו דא פולחנא דצלותא דאצטריך למהוי בה עבד ובן לאתכללא בדרגין עלאין אלין למפלח ולא תקנא צלותא ברזא דעבד למפלח פולחנא דתקונא דעלמין ולא תדבקא רעותיה ברוזין דחכמתא לאתדבקא במאריה בגנזיין עלאין כדקא חזי</p>	<p>בעבודה שאדם עובד לקדוש ברוך הוא, יש עבודה שצריך אדם להכלל בשניהם, להיות עבד ובן, להתעטר בקדוש ברוך הוא. ומהו, זו עבודת התפלה, שצריך להיות בה עבד ובן, להכלל בדרגות העליונות הללו, לעבוד ולהתקין תפלה בסוד של עבד לעבוד את העבודה של תקון העולמות, ולהדביק רצונו בסודות החכמה להתדבק ברבו בגנזים עליונים כראוי.</p>
<p>בן אתדבק תדיר באבוי בלא פרודא כלל לית מאן דימחי בידיה עבד עביד פולחניה דמאריה ואתקין תקוני עלמא מאן דהוי תרוייהו בכללא חד בתבורא חדא דא איהו ב"נ דאתקין רזא דכל מהימנותא בכללא חדא בלא פרודא כלל ומחבר כלא כחדא דא איהו ב"נ דקב"ה אכריז עלוי בכל אלין חיילין ומשריין דכל עלמין ובכל אינון רקיעין אזדהרו בפלניא מהימנא דבי מלכא דכל גנזי דמאריה בידיה זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי</p>	<p>בן נדבק תמיד באביו ללא פרוד כלל, אין מי שימחה בידו. העבד עושה עבודת רבו ומתקין תקוני העולם. מי שיהיה שניהם בכלל אחד, בחבור אחד, זהו אדם שמתקין את סוד כל האמונה בכלל אחד ללא פרוד כלל, ומחבר את הכל כאחד, זהו בן אדם שהקדוש ברוך הוא מכריז עליו בכל אותם חיילות ומחנות של כל העולמות ובכל אותם הרקיעים, הזהרו בפלוני נאמן בית המלך, שכל גנזי רבו בידו. אשריו בעולם הזה ואשריו בעולם הבא.</p>
<p>מההוא יומא ולהלאה אשתמודע ב"נ ואתרשים בעלמין כלהו בשעתא דאצטריך כל חילין ומשריין כלהו אזדהרין למהוי גביה וקב"ה לא בעי¹ אלא איהו בלחודוי וקלא אתער יאות הוא ליחיד למהוי גביה דיחיד ולא תעסקא יחיד ביחיד</p>	<p>מאותו יום והלאה נודע האדם ונרשם בכל העולמות, בשעה שצריך כל החיילות והמחנות כולם מזהרים להיות אצלו, והקדוש ברוך הוא לא רוצה אלא אותו בלבדו, וקול מתעורר, ראוי הוא ליחיד להיות אצל היחיד, ולהתעסק יחיד ביחיד.</p>
<p>ורזא דתריין דרגין אלין אשכחנא בחד קרא דכתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר ויאמר לי עבדי אתה הא עבד ישראל</p>	<p>והסוד של שתי הדרגות האלו מצאנו בפסוק אחד, שכתוב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, ויאמר לי עבדי אתה, הרי עבד ישראל, הרי בן,</p>

¹ ר"ל לאשתדלא אלא הוא בלבד כמ"ש באברהם בהצלתו מכבשן האש (יהל אור).

<p>הא בן דבד אינון כללא חדא כדין כתיב אשר בך אתפאר¹</p>	<p>שכאשר הם כלל אחד, אז כתוב אשר בך אתפאר.</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך ה' לעולם אמן ואמן²</p>	

^א בטיחה (אור יקר).

^ב נמחק צאור יקר.

^ג שריא עליהו" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "תמן".

^ד כגוף (יהל אור).

^ה כנשמתא ולא כנשמתא (יהל אור).

^ו דקרבנא (יהל אור).

^ז היה גירסא בתר ותוקן ביהל אור "בחד", וכן בשורה הבאה

^ח יק גורסים כמה והיל אור "במה"

^ט י"ג ובגינא, והיהל אור גורס ובגינא

^י י"ג סבא ויהל אור גורס סבה

^{יא} ולאשתדלא (יהל אור).

¹ כנ"ל דאשתמודע בעליונים ב"ך מלכות כ"ב צנורין אתפאר בך (יהל אור).
² שמות קלד ב פקודא ללמוד תורה (הערת הזהר).